II

(Icke-lagstiftningsakter)

BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 19 september 2012

om de åtgärder SA.26379 (C 13/10) (ex NN 17/10) som Slovenien har genomfört till förmån för Elan d.o.o.

[delgivet med nr C(2012) 6345]

(Endast den slovenska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2014/273/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

efter att i enlighet med den nämnda artikeln ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ([1]), och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

(1) Den 10 juli 2008 ingav det tyska skidtillverkningsföretaget Marker Völkl International GmbH (nedan kallad *klaganden*) ett klagomål i vilket det uppgavs att Slovenien hade beviljat statligt stöd till företaget Elan d.o.o. (nedan kallat *Elan*, vid tidpunkten för klagomålet känt som *Skimar d.o.o.*). Kommissionen skickade flera skrivelser med begäran om upplysningar till Slovenien, vilka Slovenien besvarade genom skrivelser av den 14 oktober 2008, den 30 januari 2010 och den 22 februari 2010. I november 2009 skickade kommissionen även en begäran om upplysningar till klaganden, vilken klaganden besvarade den 5 mars 2010.

(2) Genom en skrivelse av den 12 maj 2010 underrättade kommissionen Slovenien om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget avseende detta stöd.

(3) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* ([2]). Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på åtgärderna i fråga. Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda tredje parter.

(4) Efter beslutet om att inleda förfarandet lämnade Slovenien ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 9, 10 och 16 juni 2010 (den senare med bilagor daterade den 26 maj, den 28 maj, den 31 maj, den 2 juni och den 14 juni 2010). Den 16 augusti 2011 skickade kommissionen en begäran om upplysningar till de slovenska

([1]) EUT C 223, 18.8.2010, s. 8.
([2]) Se fotnot 1.

myndigheterna, vilken dessa besvarade genom en skrivelse av den 10 oktober 2011. Den 11 oktober 2011 lämnades flera bilagor in till denna skrivelse. Efter ett möte mellan kommissionens avdelningar och företrädare för företaget lämnade Slovenien kompletterande upplysningar genom skrivelser av den 6 mars, den 30 mars, den 13 april, den 16 april, den 23 april, den 10 maj, den 15 maj och den 30 maj 2012.

2. **BESKRIVNING AV STÖDET**

2.1 STÖDMOTTAGARE

(5) Aktiebolaget Elan tillverkar skidutrustning och marina farkoster, såsom lustjakter. Företaget är beläget i Begunje na Gorenjskem i Slovenien, där det är fullständigt berättigat till regionalstöd i enlighet med artikel 107.3 a i fördraget ([3]). För närvarande sysselsätter Elan cirka 460 personer och har två huvudsakliga avdelningar: en vintersportavdelning och en marin avdelning. Företaget har endast ett dotterbolag i Slovenien, Elan Inventa d.o.o. (sportutrustning), men flera handelsföretag i andra länder.

(6) Fram till juni 2010, och när de åtgärder som är under bedömning genomfördes, såg Elans organisation annorlunda ut. Företaget bestod då av moderbolaget Elan, som innehade aktier i följande fyra dotterbolag:

— Elan d.o.o. (nedan kallat *Elan Winter sport*), som bedrev Elans vintersportverksamhet. Elan Vintersport innehade i sin tur aktier i flera handelsföretag.

— Elan Marine d.o.o. (nedan kallat *Elan Marine*), som bedrev Elans marina verksamhet. Elan Marine innehade i sin tur aktier i flera dotterbolag, t.ex. 100 % av aktierna i Elan PBO, 100 % av aktierna i Elan Marine Charter och 100 % av aktierna i Elan Yachting d.o.o.

— Elan Inventa d.o.o. (sportutrustningsavdelning).

— Marine Nova d.o.o. (drev ingen verksamhet).

(7) Elan är statligt ägt. För närvarande innehas 66,4 % av företagets aktier av Posebna družba za podjetniško svetovanje, d.d. (nedan kallat *PDP*), ett finansiellt holdingföretag som ägs av tre statligt ägda fonder. Ytterligare 25 % av aktierna i Elan ägs av Triglav Naložbe, finančna družba, d.d. (nedan kallat *Triglav Naložbe)*, ett finansbolag för ett huvudsakligen statsägt försäkringsbolag. De återstående 8,6 % av aktierna innehas av Prvi pokojninski sklad, som är en statligt ägd pensionsfond (se punkt 2.2 för en detaljerad beskrivning av Elans aktieägare). När de ifrågasatta åtgärderna vidtogs var även merparten av Elan i statlig ägo. Företagets aktieägarstruktur såg emellertid något annorlunda ut (se även punkt 2.2.).

(8) När det gäller Elans ekonomiska situation gick företaget efter att ha haft svårigheter 2004 med vinst 2005 och 2006 och omsättningen ökade. Företagets situation började förvärras 2007, vilket ledde till minskande omsättning och nettoförluster under åren 2007–2008. En mer detaljerad bedömning av Elans ekonomiska situation ges i skälen (68)–(74).

(9) För närvarande håller Elan på att privatiseras. Den största aktieägaren i PDP har för avsikt att sälja sitt innehav i företaget och förhandlar för närvarande med eventuella budgivare.

2.2 STÖDMOTTAGARENS AKTIEÄGARE FÖR NÄRVARANDE OCH NÄR ÅTGÄRDERNA BEVILJADES

(10) Eftersom såväl ägarstrukturen som identiteten på Elans ägare och deras styrning av företaget är relevant för frågan om huruvida åtgärderna till förmån för Elan utgör statliga medel och kan tillskrivas staten, lämnas nedan en kort beskrivning av varje ägare, följt av en översikt över antalet aktier som var och en av dem har innehaft i Elan under den relevanta tidsperioden. Det bör noteras att Elans ägarstruktur ändrades mellan tidpunkten för det första kapitaltillskottet 2007 (åtgärd 1) och det andra kapitaltillskottet 2008 (åtgärd 2), och att ytterligare förändringar har skett sedan dess. Närmare uppgifter ges nedan (se skälen (19)–(22)).

([3]) Riktlinjer för statligt regionalstöd för 2007–2013 (EUT C 54, 4.3.2006, s. 13).

2.2.1 **Beskrivning av Elans aktieägare**

KAD

(11) Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d. (nedan kallat *KAD*) är ett aktiebolag vars enda aktieägare är Slovenien. KAD förvaltar statliga pensionsfonder och tillgångar för Slovenien. Företaget är även ansvarigt för privatisering av statligt ägda tillgångar. KAD omfattas av den slovenska bolagslagen (Zakon o gospodarskih družbah, nedan kallad *ZGD-1*). KAD har därför en styrelse, en tillsynsnämnd och en förvaltningsnämnd. Den slovenska regeringen utser samtliga 15 styrelseledamöter (varav fem företräder pensionärer och arbetstagare med funktionsnedsättning, fem företräder arbetsgivare och försäkringstagare och fem företräder den slovenska regeringen) och samtliga nio ledamöter av tillsynsnämnden. Regeringsföreträdare bjuds in att delta i styrelsemötena.

KAD-PPS

(12) Prvi pokojninski sklad är Sloveniens främsta pensionsfond, vilket innebär att den är 100 % statsägd. KAD förvaltar denna pensionsfond och kontrollerar även det aktieinnehav som PPS har i Elan (nedan kallat *KAD-PPS*).

DSU

(13) Družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o. (nedan kallat *DSU*) är ett aktiebolag med förvaltnings- och konsultverksamhet som är statligt ägt till 100 %. Det är bland annat ansvarigt för privatisering av statligt ägda tillgångar. DSU har en tillsynsnämnd med tre ledamöter. Två ledamöter utses av den slovenska regeringen och en utses av företagets anställda. Till dess att personalföreträdaren har utnämnts utser Slovenien även den tredje ledamoten. Tillsynsnämnden utser en företagdirektör som hanterar DSU:s affärstransaktioner.

Zavarovalnica Triglav

(14) Zavarovalnica Triglav, d.d., (nedan kallat *Zavarovalnica Triglav*) är ett företag som tillhandahåller alla former av skadeförsäkringar, livförsäkringar samt sjuk- och olycksförsäkringar. Av företagets aktier innehas 67,7 % av företag som i sin tur är direkt eller indirekt majoritetsägda av staten. Vid tidpunkten för beviljandet av stödet var Zavarovalnica Triglavs huvudsakliga aktieägare följande: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (nedan kallat *ZIPZ*, pensions- och invaliditetsförsäkringsinstitutet), 100 % statsägt, som har ett aktieinnehav på 34,5 % i Zavarovalnica Triglav; Slovenska odškodninska družba, d.d. (nedan kallat *SOD*, det slovenska skadeersättningsföretaget), 100 % statsägt, vars aktieinnehav i Zavarovalnica Triglav uppgår till 28,1 %, NLB, d.d., 50 % statsägt med ett aktieinnehav på 3,1 % i Zavarovalnica Triglav och HIT d.d., 100 % statsägt och med ett aktieinnehav på 1,1 % i Zavarovalnica Triglav. Ingen av de andra aktieägarna i Zavarovalnica Triglav hade ett innehav större än 1,8 % i företaget.

(15) Zavarovalnica Triglav har en tillsynsnämnd med åtta ledamöter och en styrelse. Fem ledamöter av tillsynsnämnden företräder aktieägarnas intressen och väljs av Zavarovalnica Triglavs bolagsstämma. De tre andra ledamöterna företräder de anställdas intressen.

Triglav Naložbe

(16) Triglav Naložbe är ett finansbolag. Vid tidpunkten för det andra kapitaltillskottet ägdes 80 % av aktierna i Triglav Naložbe av Zavarovalnica Triglav. Det sistnämnda företaget är i sin tur majoritetsägt av staten (se skäl (14)) Återstoden av kapitalet i Triglav Naložbe är mycket spritt bland enskilda investerare, men ingen har en andel som är större än 0,67 %. Triglav Naložbe har en tillsynsnämnd och en styrelse. Tillsynsnämnden består av tre ledamöter och utses av Triglav Naložbes bolagsstämma.

PDP

(17) PDP är ett finansiellt holdingföretag som inrättades i juni 2009. Det ägs av tre statligt ägda fonder, KAD, DSU och SOD, och agerar som ett omstruktureringsföretag på den slovenska statens vägnar. PDP får, enligt kontrakt, ta över förvaltningen av statligt ägda företag som befinner sig i svårigheter, utöva alla rösträttigheter, inrätta en tillsynsnämnd och en styrelse och vidta återställandeåtgärder för statens räkning ([4]). PDP innehar aktier i flera slovenska företag som tidigare ägdes av halvstatliga fonder ([5]) och söker strategiska investerare för en del av dessa.

KD Kapital

(18) KD Kapital, finančna družba, d.o.o. (nedan kallat *KD Kapital*), ett företag som bedriver kapitalinvesteringar. KD Kapital tillhör Skupina KD-koncernen ([6]) och är privatägt.

2.2.2 **Aktieinnehav i Elan vid olika tidpunkter**

(19) År 2007, när den första åtgärden beviljades, hade följande företag aktieinnehav i Elan: KAD (30,48 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %), Zavarovalnica Triglav (11,89 %) och KD Kapital (16,83 %).

(20) I april 2008 sålde KD Kapital sitt aktieinnehav till KAD. Efter denna transaktion, och vid tidpunkten för det andra kapitaltillskottet, hade följande företag aktieinnehav i Elan: KAD (47,31 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %) och Zavarovalnica Triglav (11,89 %).

(21) År 2010 överlät KAD och DSU sina Elanaktier till det finansiella holdingföretaget PDP. I dag innehar PDP 66,4 % av aktierna i Elan. KAD-PPS har 8,6 % och Triglav Naložbe 25 %.

(22) I **tabell 1** ges en översikt över varje respektive aktieägares aktieinnehav vid tidpunkten för åtgärd 1, åtgärd 2 och i maj 2012.

Tabell 1

(i %)

Enhet	Åtgärd 1 (januari 2007)	Åtgärd 2 (augusti 2008)	Maj 2012
PDP (ägt av *KAD*, *DSU* och SOD, som i sin tur ägs av staten)	0	0	66,4
KAD (100 % statsägt)	30,48	47,31	0
KAD-PPS (100 % statsägt)	10,30	10,30	8,6
DSU (100 % statsägt)	17,34	17,34	0
Triglav Naložbe (80 % ägt av Zavarovalnica Triglav)	13,16	13,16	25
Zavarovalnica Triglav (ägt av ZIPZ och SOD, som i sin tur ägs av staten)	11,89	11,89	0
KD Kapital (privat företag)	16,83	0	0
Totalt statligt ägande	**83,17**	**100**	**100**

([4]) ”Strukturella anpassningar 2010 och 2011”, Republiken Sloveniens regering, oktober 2009, s. 12, finns på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf

([5]) I december 2009 hade PDP aktier i tio slovenska företag som tidigare ägdes av KAD, SOD och DSU, se ”Who we are” – PDP-Powerpoint-presentation som lämnats in av de slovenska myndigheterna.

([6]) http://www.kd-group.com/en/index.php

2.3 BESKRIVNING AV ÅTGÄRDERNA

2.3.1 **Kapitaltillskottet 2007 (nedan kallat åtgärd 1)**

(23) År 2006 planerade Elan ett ambitiöst investeringsprogram för koncernen som omfattade investeringar i byggnader, utrustning och varumärkesmarknadsföring, grundat på en strategisk utvecklingsplan för perioden 2006–2010 (som utarbetats av Elans tillsynsnämnd i december 2005). För åren 2006–2007 planerades investeringar på 20,2 miljoner euro. För att finansiera dessa investeringar föreslog Elan en kapitalökning på 20,2 miljoner euro för sina aktieägare. Samtidigt började Elan under 2006 att köpa in ny tillverkningsutrustning, vilket även ingick i den strategiska utvecklingsplanen.

(24) Den 29 januari 2007 undertecknade Elan och Elans aktieägare en avsiktsförklaring, där de samtyckte till att aktieägarna skulle tillföra Elan 10,225 miljoner euro (ungefär hälften av de 20,2 miljoner euro som förutsågs i den strategiska utvecklingsplanen 2006–2010). Varje aktieägare samtyckte till att delta i kapitalökningen i förhållande till sitt aktieinnehav i Elan. Beslutet fattades på grundval av en företagsvärdering som hade utförts av den oberoende konsultfirman […] (*) och flera andra handlingar som hade utarbetats av Elan och av KAD, Elans majoritetsaktieägare. […] beräkning av företagets verkliga värde gjordes på grundval av genomsnittet av beräkningen [för varje avdelning] av i) det vägda genomsnittet för riktmärkta P/S-tal (aktiekurs/omsättning) för nyligen genomförda affärer, ii) P/E-tal (vinstutveckling) för tillämpliga företag under 2005, och iii) sju gånger EBIDTA-värdet, inklusive 25 % för uppskattade kostnadsbesparingar. Kortsiktiga räntebärande skulder och hälften av de identifierade investeringar som inte kunde finansieras av företagets förmodade kassaflöde drogs av från detta genomsnitt. KAD:s preliminära skattning av Elans värde utarbetades enligt kapitalvärdemetoden med användning av affärsprognoser som Elan lämnat till sin tillsynsnämnd.

(25) Före detta, i maj 2006, hade Elan informerat sina aktieägare om att även om företaget lade in hela kassaflödet i de investeringar som förutsågs i den strategiska utvecklingsplanen för 2006–2010, skulle ytterligare kapital behövas för att genomföra de nödvändiga investeringarna ([7]). I november 2006, utarbetade Elan därefter en mer detaljerad analys av följderna av en kapitalökning ([8]), enligt vilken investeringarna skulle ge en ackumulerad nettovinst på 15,4 miljoner euro för vintersportavdelningen under perioden 2006 – 2010, jämfört med ackumulerade nettoförluster på 4,8 miljoner euro utan kapitalökningen. Även den ackumulerade nettovinsten för den marina avdelningen för perioden 2006–2010 skulle vara högre om kapitalökningen genomfördes (14,9 miljoner euro jämfört med 8 miljoner euro). Samtidigt uppskattade Elans majoritetsaktieägare KAD koncernens värde till 22,8 miljoner euro. Tillsynsnämnderna för aktieägarna KAD, DSU, Zavarovalnica Triglav och Triglav Naložbe godkände kapitaltillskottet redan i december 2006 respektive i januari 2007.

(26) Kapitalökningen bekräftades formellt vid årsstämman den 25 oktober 2007. Aktieägarnas betalningar genomfördes den 15 november 2007 i förhållande till respektive aktieägares aktieinnehav. Beloppet 10,225 miljoner euro tillfördes Elan, som i sin tur gav ett aktieägarelån på 5,8 miljoner euro till Elan Winter sport och på 4,425 miljoner euro till Elan Marine. Dessa aktieägarlån omvandlades senare till eget kapital i Elan Winter sport och Elan Marine. Såsom beskrivs ovan slogs Elan Winter sport och Elan Marine ihop med moderbolaget Elan i juni 2010 (se skäl (6)).

(27) Ett av skälen till tidsfördröjningen mellan avsiktsförklaringen och aktieägarnas formella överenskommelse var att KD Kapital, som vid den tidpunkten var den enda privata aktieägaren i Elan och hade blockerande minoritet, blockerade det formella beslutet om en kapitalökning. Anledningen till att KD Kapital blockerade beslutet var en tvist mellan KAD och KD Kapital om ändringar i Elans tillsynsnämnd. Som Slovenien förklarat var KD Kapital också aktieägare till 50 % i en av Elans konkurrenter, Seaway Group d.o.o., och ville insätta en företrädare för KD Kapital i Elans tillsynsnämnd. KAD ansåg inte att detta var godtagbart mot bakgrund av KD Kapitals aktieinnehav i Seaway. För att lösa denna fråga erbjöd KAD i oktober 2007 en säljoption till KD Kapital, på villkor att KD Kapital röstade för KAD:s förslag till lösning av tvisten om tillsynsnämndens ledamöter.

(*) Affärshemlighet.
([7]) En handling utarbetad av Elans styrelse, daterad den 30 maj 2006, om kapitalökningen för företagen i Elan.
([8]) Skrivelse från Elans styrelse till KAD av den 30 november 2006.

(28) Efter detta erbjudande samtyckte KD Kapital slutligen till kapitalökningen och aktieägarna fattade, enligt vad som anges ovan, det formella beslutet i oktober 2007.

2.3.2 **Kapitaltillskottet 2008 (nedan kallat åtgärd åtgärd 2)**

(29) Trots kapitalökningen i november 2007 ledde den dåliga vintersäsongen 2007 – 2008 (som påverkades av den gröna vintern 2006–2007) till ytterligare svårigheter för koncernen. I början av 2008 hotades Elan av insolvens.

(30) När SKB banka d.d. i början av 2008 vägrade att finansiera Elan ytterligare använde sig KD Kapital i början av mars 2008 av sin säljoption, vilken trädde i kraft i april 2008. KAD köpte KD Kapitals aktier och ökade således sitt aktieinnehav i Elan. Sedan dess har Elan varit ett helt och hållet statsägt företag (se skäl (20)).

(31) För att klara den svåra finansiella situationen utsåg Elans aktieägare i april 2008 en ny styrelse. Styrelsen inledde diskussioner med bankerna för att nå en överenskommelse om att lägga om bankens fordringar på Elan för att undvika att företaget skulle gå i konkurs. Bankerna var endast villiga att göra detta på villkor att Elans aktieägare sköt till ytterligare kapital till företaget.

(32) Mot bakgrund av detta bad Elan i mars 2008 sina aktieägare att skjuta till ytterligare nytt kapital. På grundval av en långsiktig plan för Elan för perioden 2008–2012, som utarbetats av företaget i juni 2008 (nedan kallad *den långsiktiga planen 2008–2012*), bad Elan mer konkret sina aktieägare om ett tillskott på 25 miljoner euro i juni–juli 2008. Elans aktieägare ansåg dock den långsiktiga planen 2008–2012 som otillräcklig för ett tillskott på 25 miljoner euro. Aktieägarna var i själva verket endast villiga att skjuta till 10 miljoner euro och ställde som villkor för kapitalökningen att Elan och företagets banker ingick en överenskommelse om en omläggning av Elans skulder. Aktieägarna efterfrågade även en kompletterande långsiktig plan för Elan ([9]). Till följd av denna begäran lade Elan den 8 augusti 2008 dessutom fram en återhämtningsplan (nedan kallad *återhämtningsplanen*). Elan lyckades dock inte nå en överenskommelse om skuldomläggning med sina banker. Tvärtom väckte en av Elans kreditgivare, nämligen SKB banka d.d., talan vid domstol för att genomdriva sina fordringar, och i augusti 2008 meddelade Ljubljanas domstol ett beslut i vilket Elan förpliktades att betala sina utestående skulder. Verkställandet av detta beslut skulle ha lett till konkurs för företaget.

(33) Till följd av detta sammankallade Elan en extra bolagsstämma som hölls den 28 augusti 2008. Under stämman och på förslag från KAD beslutade Elans aktieägare att skjuta till 10 miljoner euro i Elan, trots att villkoret att Elan skulle nå en överenskommelse om en skuldomläggning med sina banker inte hade infriats.

(34) KAD:s tillsynsnämnd godkände kapitaltillskottet redan före den extra bolagsstämman i augusti 2008. Tillsynsnämnderna för de andra aktieägarna godkände å sin sida beslutet att skjuta till 10 miljoner euro i Elan senast tidigt i september 2008.

(35) Aktieägarnas betalningar verkställdes den 8 september i förhållande till respektive aktieägares ägarinnehav. Såsom beskrivs i skäl (6) var Elans vintersportverksamhet och marina verksamhet vid tidpunkten för beviljandet av åtgärden organiserad i två dotterbolag, nämligen Elan Winter sport och Elan Marine. Beloppet på 10 miljoner euro tillfördes Elan, som därefter lade in 5,924 miljoner euro i Elan Winter sport och 4,076 miljoner euro i Elan Marine.

Den långsiktiga planen 2008–2012

(36) Den långsiktiga planen 2008–2012, som Elan hade utarbetat i juni 2008, inleddes med en beskrivning av Elan-koncernens ekonomiska och finansiella situation. I planen föreslogs flera omstruktureringsåtgärder inom Elan Winter sport (justeringar av investeringar i dotterbolag, lagerjusteringar och uppsägningsvederlag) och inom Elan Marine (lagerjusteringar, uppsägningsvederlag och nedskrivning av marina modeller). Förutom dessa omstruktureringsåtgärder planerades följande åtgärder för Elan Winter sport:

— Ökning av de anställdas produktivitet, personalnedskärning från 340 till 230 anställda.

— Minskning av antalet varumärken.

([9]) Se protokollet för det 134:e mötet i KAD:s tillsynsnämnd, den 4 juli 2008, punkt 2 på dagordningen, avsnitt 2.

— Förbättringar av produktmixen.

— Omorganisering av administrationen.

(37) För Elan Marine planerades följande åtgärder i den långsiktiga planen 2008–2012:

— Investeringar i ett nytt samriskföretag, Elan Yachts, som skulle bedriva försäljning och utveckling av segelbåtar.

— Försäljning av motor- och lustjaktprogrammen (Elan PBO) till [9,5–11,2] miljoner euro för att minska Elan Marines skulder.

(38) Nästa punkt i den långsiktiga planen 2008–2012 var prognoser för koncernen och dess dotterbolag, grundat på antagandet att de ovannämnda omstruktureringsåtgärderna och övriga åtgärderna vidtogs. Enligt prognoserna skulle Elan Winter sport gå med vinst från och med 2010 och framåt och Elan Marine från och med 2011 och framåt. I planen drogs slutsatsen att Elan behövde ytterligare kapital på [23–26] miljoner euro för att kunna tillgodose sina likviditetsbehov. Endast om detta kapital tillfördes skulle Elan kunna ge sina aktieägare tillräcklig avkastning.

Återhämtningsplanen

(39) Den återhämtningsplan som Elan hade utarbetat i augusti 2008 inleddes med en presentation av Elankoncernens företagsstruktur och den finansiella och ekonomiska situationen för Elan Winter sport och Elan Marine, inklusive en detaljerad analys av skulder, kostnader och intäkter. Därefter följde en analys av Elan Winter sports och Elan Marines verksamhet från januari 2008 till juni 2008. I den sista delen av planen behandlades företagets återhämtning. Enligt planen kunde de åtgärder som föreslogs i denna del endast genomföras om nytt kapital tillfördes Elan och banklånen lades om. De exakta belopp som behövdes angavs dock inte i återhämtningsplanen.

(40) För Elan Winter sport planerades följande åtgärder i återhämtningsplanen:

— […]

(41) Följande åtgärder planerades för Elan Marine:

— […]

(42) Nästa punkt i återhämtningsplanen var affärsprognoser för åren 2008–2012, enligt vilka Elan Winter sport skulle gå med vinst från och med 2010 och Elan Marine från och med 2011 och framåt.

3. **SKÄL TILL ATT INLEDA FÖRFARANDET**

(43) Såsom anges i skälen (2)–(3) beslutade kommissionen den 12 maj 2010 att inleda ett formellt granskningsförfarande (nedan kallat *beslutet att inleda förfarandet*). I beslutet att inleda förfarandet ansåg kommissionen preliminärt att de två kapitaltillskotten inbegrep statligt stöd till förmån för Elan Ski och Elan Marine. Kommissionen tvivlade på att ett sådant statligt stöd kunde anses vara förenligt med den inre marknaden. Som en preliminär punkt undersökte kommissionen om stödmottagarna kunde anses vara företag i svårigheter.

3.1 FÖRETAG I SVÅRIGHETER

(44) I punkt 10 i riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter fastställs vissa omständigheter under vilka ett företag kan anses vara i svårigheter, till exempel en betydlig kapitalminskning. I beslutet att inleda förefarandet ansåg kommissionen att Elan Ski och Elan Marine inte uppfyllde kriterierna i punkt 10 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. Enligt punkt 11 i riktlinjerna kan ett företag ändå anses befinna sig i svårigheter om de vanliga tecknen på att ett företag befinner sig i svårigheter föreligger. Med tanke på de ökande förlusterna, den minskande omsättningen och den svåra finansiella situationen för Elankoncernen rent generellt, ansåg kommissionen att Elan Ski och Elan Marine åtminstone under åren 2007 och 2008 kunde betraktas som företag i svårigheter.

3.2 FÖREKOMST AV STATLIGT STÖD

(45) Först bedömde kommissionen om åtgärderna härrör från statliga medel och om de kan tillskrivas staten. Med tanke på att KAD är helägt av Slovenien, att Slovenien utser alla ledamöter av styrelsen och tillsynsnämnden och att företrädare för den slovenska regeringen deltar i alla möten i styrelsen och tillsynsnämnden, drog kommissionen den preliminära slutsatsen att de åtgärder som vidtagits av KAD härrör från statliga medel och kan

tillskrivas staten. I fråga om de åtgärder som beviljats av Elans övriga ägare, det vill säga KAD-PPS, DSU, Triglav Naložbe and Triglav Insurance, konstaterade kommissionen att det under det formella granskningsförfarandet var nödvändigt att kontrollera om dessa åtgärder också härrörde från statliga medel och kunde tillskrivas staten.

(46) För det andra undersökte kommissionen huruvida åtgärderna gav stödmottagarna en fördel. Kommissionen betvivlade att åtgärderna uppfyllde kriteriet om en privat investerare i en marknadsekonomi. KD Kapital, den enda privata aktieägaren i Elan, ville inte delta i den första åtgärden. Åtgärden föreföll inte vara baserad på en affärsplan eller annan information om eventuell framtida avkastning på investeringen. Stödmottagarna föreföll befinna sig i finansiella svårigheter vid tidpunkten för kapitaltillskottet. Inget privat företag deltog i den andra åtgärden. Visserligen utarbetades en långsiktig plan och en återhämtningsplan innan aktieägarna fattade beslut om kapitaltillskottet, men det fanns tecken på att Elans aktieägare ansåg att planerna var otillräckliga. När den andra åtgärden beviljades befann sig Elan Ski och Elan Marine fortfarande i finansiella svårigheter.

(47) För det tredje ansåg kommissionen att de åtgärder som vidtagits av Slovenien sannolikt kunde snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna, eftersom det förekommer handel med skidutrustning och marina farkoster mellan medlemsstaterna.

3.3 STÖDETS FÖRENLIGHET

(48) Kommissionen bedömde preliminärt huruvida åtgärderna var förenliga enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. Med tanke på Elan Skis och Elan Marines svårigheter och att det inte finns andra starka företag i koncernen, är dessa företag i princip berättigade till undsättnings- och omstruktureringsstöd. Eftersom de beviljade åtgärderna utgjordes av en kapitalökning kunde åtgärderna inte anses vara undsättningsstöd. När det gäller huruvida åtgärderna kunde betraktas som omstruktureringsstöd var det oklart om alla respektive villkor var uppfyllda. Det var särskilt tveksamt huruvida stödet var begränsat till vad som är absolut nödvändigt och det fanns inga tecken på användning av egna medel och kompenserande åtgärder.

(49) Kommissionen undersökte också preliminärt om åtgärderna kunde betraktas som förenligt regionalstöd. Båda stödmottagarna är belägna i en stödberättigad region enligt artikel 107.3 a i fördraget, men det var oklart om de var berättigade till regionalstöd eftersom båda stödmottagarna befann sig i svårigheter vid tidpunkten för beviljandet.

4. **SYNPUNKTER FRÅN SLOVENIEN**

(50) Slovenien lämnade sina synpunkter genom skrivelser av den 9, 10 och 16 juni 2010. Kompletterande upplysningar skickades den 10 oktober 2011 och genom skrivelser av den 6 mars, den 30 mars, den 13 april, den 16 april, den 23 april, den 10 maj, den 15 maj och den 30 maj 2012 (se skäl (4)).

(51) För att sammanfatta synpunkterna utgör åtgärderna enligt Slovenien inte statligt stöd, eftersom de inte härrör från statliga medel och inte kan tillskrivas staten. Även om åtgärderna uppfyllde dessa krav skulle de inte ge stödmottagaren en fördel, eftersom Slovenien har agerat i enlighet med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. Slovenien hävdar dessutom att åtgärderna inte påverkade handeln eller medförde en snedvridning av konkurrensen med tanke på att marknaden för varaktiga vintersportskonsumtionsartiklar enligt Slovenien är starkt konsoliderad med en tendens till ytterligare konsolidering, och att Elan endast var en svag konkurrent till mycket större aktörer på den marknaden.

(52) Slovenien anför inga argument när det gäller den första åtgärdens eventuella förenlighet med den inre marknaden, i det fall åtgärden inbegrep statligt stöd. Enligt Slovenien kan den andra åtgärden anses vara förenlig enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna.

4.1 FÖREKOMST AV STATLIGT STÖD

4.1.1 **Statliga medel och åtgärder som kan tillskrivas staten**

(53) Slovenien påpekar att man inte hade något inflytande över ökningen av Elans aktiekapital.

(54) Slovenien påminner om att åtgärder för att anses utgöra statligt stöd måste beviljas direkt eller indirekt genom statliga medel och måste kunna tillskrivas staten. Slovenien tillstår att villkoret för ”statliga medel” är uppfyllt om en medlemsstat har ett dominerande inflytande över ett företag. Det kan emellertid inte automatiskt förutsättas att en medlemsstat, även om den har möjlighet att utöva ett dominerande inflytande över ett företag, verkligen har gjort så i ett visst fall. I detta sammanhang hänvisar Slovenien till domen i målet Stardust Marine ([10]), där en uppsättning omständigheter anges för att avgöra om staten verkligen utövade ett dominerande inflytande i ett visst fall. Bland dessa omständigheter märks huruvida företaget införlivats med den offentliga förvaltningen, vilken verksamhet företaget bedriver och om denna utövas på marknaden under normala konkurrensvillkor i förhållande till privata företag, frågan om företagets rättsliga status och hur starkt inflytande myndigheterna har över företagets skötsel. Slovenien påpekar att frågan om huruvida ett företag har etablerats enligt privaträttens bestämmelser bör beaktas på lämpligt sätt.

(55) I detta sammanhang framför Slovenien följande argument för varje enhet som var involverad i kapitaltillskotten:

(56) KAD är en privaträttslig enhet som är verksam på en konkurrensutsatt marknad. Även om KAD är statligt kontrollerat är det inte möjligt att endast på denna grundval dra slutsatsen att rekapitaliseringarna i fråga kan tillskrivas staten. Statligt deltagande i rekapitaliseringarna har inte påvisats av följande skäl: KAD:s åtgärder regleras av den slovenska bolagslagen (ZGD-1, Zakon o gospodarskih družbah), avyttring av företagets tillgångar är inte begränsad enligt lag, KAD finansieras enbart genom vinstutdelningar, räntor och andra intäkter från investeringar och affärsverksamheter, och rekapitaliseringen av Elan beslutades av tillsynsnämnden som är oberoende i sitt beslutsfattande. Det stämmer visserligen att KAD på statens uppdrag förvaltar pensionsfonder och slutför privatiseringar av företag, men dessa uppgifters allmänintresse räcker inte för att anse att de åtgärder som vidtagits av KAD kan tillskrivas staten.

(57) DSU är direkt ägt av staten, men finansieras inte av staten och har som mål att maximera värdet på sina investeringar. Det stämmer visserligen att DSU på statens uppdrag förvaltar pensionsfonder och slutför privatiseringar av företag, men dessa uppgifters allmänintresse räcker inte för att anse att de åtgärder som vidtagits av DSU kan tillskrivas staten.

(58) Zavarovalnica Triglav ägs endast indirekt av staten och företagets verksamhet är uteslutande marknadsbaserad. Staten har inget direkt inflytande över dess verksamhet. Det stämmer visserligen att ledamöterna av Zavarovalnica Triglavs tillsynsnämnd väljs av företagets aktieägare, men de väljs som privatpersoner och ingen av dem innehade någon post i den slovenska regeringen eller förvaltningen.

(59) Triglav Naložbe ägs indirekt av staten via Zavarovalnica Triglav. Företaget har ett vinstsyfte. Staten har inget direkt inflytande över Triglav Naložbes verksamhet och dess tillsynsnämnd består av oberoende privatpersoner. Dessutom finansierade Triglav Naložbe rekapitaliseringen genom ett kommersiellt lån.

4.1.2 **Förekomst av fördel**

Åtgärd 1

(60) Enligt Slovenien innebar åtgärd 1 ingen fördel för Elan av följande skäl: I december 2005 antog Elan en strategisk utvecklingsplan för perioden 2006 – 2010, inklusive detaljerade utvecklingsplaner för Elans dåvarande dotterbolag. I utvecklingsplanen för 2006–2010 förutsågs investeringar i både vintersportavdelningen och den marina avdelningen. För att genomföra dessa investeringar föreslog Elan i maj 2006 för sina aktieägare att Elans kapital skulle ökas med 20,2 miljoner euro under åren 2006–2009. Aktieägarna gjorde en noggrann bedömning av förslaget och Elan försåg dem med handlingar som tydligt visade att en sådan kapitalökning skulle vara lönsam för aktieägarna. I november 2006 gjorde Elans majoritetsaktieägare KAD en egen bedömning av den föreslagna

([10]) Dom av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen (Stardust Marine), REG 2002, s. I-4397.

kapitalökningen, och drog slutsatsen att kapitalökningen skulle vara en sund investering. Triglav Naložbe granskade också Elans prognoser och samtyckte till kapitaltillskottet på grundval av dessa. Elans aktieägare krävde dessutom en oberoende värdering av koncernen, och […] utsågs att genomföra den uppgiften (se skäl (24)). Värderingen visade att investeringar var nödvändiga, och att investeringen i alla händelser kunde återvinnas genom att sälja aktier till verkligt värde till en strategisk partner.

(61) På grundval av de ovannämnda omständigheterna ingick Elan och dess aktieägare i januari 2007 en avsiktsförklaring där de enades om att aktieägarna skulle tillföra företaget 10,225 miljoner euro. Även KD Kapital, Elans enda privata aktieägare, anslöt sig till avsiktsförklaringen utan att ställa några villkor. Slovenien anser att detta beslut fattades av aktieägarna i syfte att få rimlig avkastning på sitt investerade kapital och att de följaktligen agerade i enlighet med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi.

(62) När det gäller det faktum att årsstämman först i oktober 2007 formellt samtyckte till kapitaltillskottet, uppger Slovenien att förseningen berodde på en tvist mellan KD Kapital, den privata minoritetsaktieägaren i Elan, och Elans majoritetsaktieägare KAD. KD Kapital ägde 50 % av aktierna i en av Elans konkurrenter, Seaway Group d.o. o., och ville insätta en företrädare för sina intressen i Elans tillsynsnämnd, vilket de andra aktieägarna inte ville gå med på med tanke på att KD Kapital hade aktier i ett konkurrerande företag. Tvisten löstes när KAD erbjöd KD Kapital en säljoption. Efter det att tvisten hade lösts samtyckte alla Elans aktieägare, inklusive KD Kapital, formellt till att tillföra Elan 10,225 miljoner euro.

Åtgärd 2

(63) Enligt Slovenien var Elan nära insolvens i början av 2008. Tillsynsnämnden och aktieägarna reagerade omedelbart genom att utse nya ledamöter till Elans styrelse, som inledde förhandlingar om en skuldomläggning med Elans banker. Bankerna krävde dock ett ytterligare kapitaltillskott från aktieägarnas sida. Mot bakgrund av detta utarbetade Elan med hjälp av en extern rådgivare en omvändningsstrategi i maj 2008. I juni 2008 inrättades den långsiktiga planen 2008–2012 av Elan och i augusti 2008 antog Elans ledning en återhämtningsplan. Den 11 juli 2008 samtyckte aktieägarna till en kapitalökning, på villkor att bankerna först gick med på en skuldomläggning med dessa handlingar som underlag. Enligt Slovenien tog aktieägarna dessutom hänsyn till företagets värde, vilket fastställts genom en värdering av Elans eget kapital som utförts av ett oberoende revisionsföretag. ([11]) Enligt värderingen uppgick Elans marknadsvärde den 31 december 2007 till 38 059 000 euro. Dessutom beaktade aktieägarna en preliminär skattning av Elans värde per den 1 juli 2008. Den 28 augusti 2008 beslutade aktieägarna slutligen att tillföra kapitalet utan ha fått något förhandsgodkännande av bankerna beträffande skuldomläggningen. Slovenien hävdar att aktieägarna i annat fall kunde ha förlorat hela sin investering i Elan. Mot bakgrund av ovanstående anser Slovenien att Elans aktieägare agerade i enlighet med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi.

4.1.3 **Snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln**

(64) Enligt Slovenien kunde åtgärderna inte snedvrida konkurrensen och de påverkade inte heller handeln. För det första var Elan en svag konkurrent till mycket större aktörer på skidmarknaden vid tidpunkten för beviljandet av kapitaltillskotten. För det andra behövde även Elans konkurrenter åtgärder från sina privata aktieägare för att återhämta sig från förluster under åren 2007 – 2008.

4.2 FÖRENLIGHET

(65) Slovenien anför endast argument till varför åtgärd 2 ska anses förenlig. Det hävdas att denna åtgärd var förenlig enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna, eftersom Elan utarbetade en genomförbar omstruktureringsplan där förbättringar inom koncernen främst skulle ske genom interna åtgärder.

([11]) […]

(66) Slovenien hävdar att Elan efter kapitaltillskottet 2008 i vederbörlig ordning fullföljde sina planer och lyckades lägga om sina kortfristiga lån. I januari 2009 antogs uppsägningsplaner och i oktober 2009 sålde Elan sina dotterbolag Elan Yachting d.o.o. och Elan Marine Charter d.o.o. I april 2010 såldes Elan Brod d.o.o., beläget i Obrovac i Kroatien. Totalt uppgick intäkterna från dessa avyttringar till [3,1–3,6] miljoner euro. I maj 2010 lyckades Elan få ny finansiering genom att ingå ett långfristigt låneavtal med sina banker till ett belopp på [21,5–25,5] miljoner euro. Det nya lånet användes för att återbetala gamla lån. Den 1 juni 2010 slogs Elan Winter sport och Elan Marine till sist ihop med moderföretaget Elan. Slovenien har också hävdat att en kompenserande effekt uppstod genom nedläggningen av det nordamerikanska samriskföretag för skiddistribution som det hade bildat tillsammans med Dal Bello Sports. […] parterna enades den 14 december 2009 om att avsluta samriskavtalet. Det kanadensiska skiddistributionsavtalet avslutades den 1 januari 2010, och därefter avslutades distributionsavtalet i Förenta staterna den 1 januari 2011.

5. **BEDÖMNING**

(67) Kommissionen undersökte huruvida stödmottagaren erhöll statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget (se punkt 5.2), och om så var fallet, om sådant stöd kunde anses förenligt med den inre marknaden (se punkt 5.3). För att kunna göra detta är det nödvändigt att fastställa sedan när den eventuella stödmottagaren kan anses ha varit ett företag i svårigheter (se punkt 5.1).

5.1 FÖRETAG I SVÅRIGHETER

(68) Enligt punkt 10 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna befinner sig ett företag i svårigheter om det har förlorat över hälften av sitt kapital under de senaste 12 månaderna eller om det uppfyller villkoren i nationell lagstiftning för att vara föremål för ett kollektivt insolvensförfarande. I beslutet att inleda förfarandet konstaterades dessutom att varken dotterbolagen eller koncernen som helhet uppfyllde kraven i punkt 10 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna under 2007.

(69) Enligt punkt 11 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna kan ett företag ändå anses befinna sig i svårigheter, i synnerhet om de vanliga tecknen på att ett företag befinner sig i svårigheter föreligger, såsom ökande förluster, sjunkande omsättning, växande lager, överkapacitet, minskande kassaflöde, stigande skuldsättningsgrad och finansiella kostnader samt ett sjunkande värde, som kan gå ner till noll, på nettotillgångarna.

(70) I detta sammanhang måste det uppmärksammas att koncernens omsättning under perioden 2003–2006 ökade från 109,2 miljoner euro till 122,4 miljoner euro. Med undantag för år 2004 noterade Elankoncernen dessutom nettovinster under denna period. Elans ekonomiska situation började försämras under 2007. Under detta år minskade koncernens omsättning med 5 miljoner euro till 117,5 miljoner euro, och sjönk till 100 miljoner euro 2008. Från och med 2007 började Elankoncernen dessutom uppvisa ett negativt resultat. Resultatet minskade från 0,6 miljoner euro 2006 till – 8,4 miljoner euro 2007 och till – 12,7 miljoner euro 2008.

Tabell 2

Finansiella nyckeltal för Elankoncernen

Siffror i tusentals euro	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nettoförsäljningsintäkter	109 165	103 262	109 216	122 404	117 455	99 995
Rörelsekostnader	114 280	108 310	113 244	127 689	132 919	117 197
Nettovinst/nettoförluster	3 480	– 9 430	3 996	596	– 8 432	– 12 695

(71) Detta kan delvis förklaras av den milda vintersäsongen 2006–2007 (den ”gröna” vintern), som drabbade vintersportavdelningens försäljning. I själva verket minskade Elan Ski sin försäljning från 48,1 miljoner euro 2006 till 40,8 miljoner euro 2007, och 2008 minskade försäljningen ytterligare och landade på till 37,7 miljoner euro. Samtidigt försämrades Elan Skis resultat från – 0,5 miljoner euro 2006 till – 6,7 miljoner euro 2007 och – 13,0 miljoner euro 2008.

Tabell 3

Elan Ski

Siffror i tusentals euro	2006	2007	2008
Nettoförsäljningsintäkter	48 113	40 852	37 662
Nettovinst/nettoförluster	– 472	– 6 674	– 12 971

(72) Under 2007 ökade Elans marina avdelning sina försäljningsintäkter avsevärt, från 31,8 miljoner euro till 38,6 miljoner euro, men noterade en liten förlust på – 0,3 miljoner euro. Situationen förvärrades dock 2008 när försäljningen sjönk med en tredjedel, från 38,6 miljoner euro till 25,9 miljoner euro, och Elan Marine drabbades av en nettoförlust på – 10,2 miljoner euro.

Tabell 4

Elan Marine

Siffror i tusentals euro	2006	2007	2008
Nettoförsäljningsintäkter	31 836	38 627	25 876
Nettovinst/nettoförluster	1 176	– 305	– 10 214

(73) Mot bakgrund av de ekonomiska uppgifterna i tabellerna 2–4 står det klart att Elan inte befann sig i svårigheter i början av 2007 då åtgärd 1 beviljades (se skälen (78)–(85)).

(74) Såsom framgår av de ovannämnda finansiella upplysningarna började Elans finansiella situation försämras 2007 och blev mycket allvarlig under 2008. Företaget kämpade med sjunkande omsättning och ökande förluster och hotades av insolvens i början av 2008 (se skälen (29)–(34) och skäl (63)). Vid tidpunkten för beviljandet av åtgärd 2 måste Elan därför anses ha varit ett företag i svårigheter enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. Att Elans aktieägare samtyckte till att genomföra kapitaltillskottet motiverades i själva verket av att Elan annars skulle ha tvingats i konkurs (se skälen (31)–(33)).

5.2 FÖREKOMST AV STATLIGT STÖD

(75) I artikel 107.1 i fördraget fastställs att stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(76) De villkor som fastställs i artikel 107.1 i fördraget är kumulativa, vilket innebär att alla villkor måste uppfyllas samtidigt för att en åtgärd ska anses utgöra statligt stöd.

5.2.1 **Kapitaltillskottet 2007 (åtgärd 1)**

(77) Sloveniens huvudargument är att åtgärd 1 beviljades i enlighet med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi och att det följaktligen inte föreligger någon fördel för stödmottagaren. Slovenien hävdar dessutom att kapitaltillskottet i alla händelser inte kan tillskrivas staten (se skälen (53)–(63)).

Datum för beviljandet

(78) För det första måste det fastställas exakt när åtgärd 1 beviljades Elan. I princip anses en statlig åtgärd i alla händelser som beviljad så snart medlemsstaten har åtagit sig att genomföra den, dvs. när medlemsstaten är

rättsligt bunden att tillhandahålla åtgärden. Såsom beskrivs ovan (se skäl (24)) undertecknade Elans aktieägare och Elan en avsiktsförklaring den 29 januari 2007, men kapitalökningen bekräftades formellt först vid Elans årsstämma i oktober 2007. Det måste därför fastställas huruvida avsiktsförklaringen redan kan anses ha varit bindande för aktieägarna på ett sätt som gör det möjligt att dra slutsatsen att åtgärd 1 kan anses ha beviljats det datum då avsiktsförklaringen undertecknades.

(79) I detta sammanhang konstaterar kommissionen att enligt ett juridiskt utlåtande som tillhandahållits av Slovenien ([12]) regleras karaktären hos avsiktsförklaringar inte uttryckligen i slovensk lag. En sådan avsiktsförklaring kan således anses utgöra en icke-bindande redogörelse för pågående förhandlingar, en förklaring före avtalets ingående eller ett avtal. Den rättsliga karaktären hos en avsiktsförklaring måste fastställas från fall till fall, med beaktande av ordalydelse, de omständigheter under vilka den undertecknades och de allmänna tolkningsreglerna enligt slovensk lag.

(80) Enligt artikel 15 i den slovenska lagen om skyldigheter ([13]) blir ett avtal bindande när parterna enas om de viktigaste delarna av avtalet. Parterna i avtalet måste anges uttryckligen och varje avtal måste ha en ”orsaksgrund”.

(81) I detta sammanhang konstaterar kommissionen att parterna uttryckligen angavs i avsiktsförklaringen, att det totala beloppet för kapitalökningen (10,225 miljoner euro) redan hade fastställts i avsiktsförklaringen och att det högsta nominella beloppet för det nya kapital som utfärdats och det minsta priset per ny kapitalaktie hade fastställts. Varje aktieägare som undertecknade avsiktsförklaringen samtyckte till att delta proportionellt i förhållande till sitt aktieinnehav vid den aktuella tidpunkten, syftet med kapitaltillskottet angavs (främst investeringar i Elan Winter sport och Elan Marine) och en kontrollmekanism för att övervaka användningen av kapitalet fastställdes. Dessutom måste det beaktas att avsiktsförklaringen inte bara ingicks mellan Elans aktieägare, utan även mellan aktieägarna och Elan. Aktieägarna skulle tillföra kapital till Elan, medan Elan skulle registrera de nya aktierna och använda kapitaltillskottet på det sätt som angavs i avsiktsförklaringen. Mot bakgrund av detta anser kommissionen att parterna enades om alla viktiga delar som behövs för att ingå ett bindande avtal.

(82) Av ordalydelsen i avsiktsförklaringen framgår också att parterna ingick ett bindande avtal. Aktieägarna och Elan ”bekräftade sin avsikt att öka kapitalet”, aktieägarna ”ska stödja kapitaltillskottet” och de nya aktierna ”kommer att betalas kontant”.

(83) Omedelbart efter det att avsiktsförklaringen undertecknades ingick Elan dessutom ett avtal om leverans av en ny produktionslinje, vilket också kan ses som ett tecken på att Elan förväntade sig att aktieägarna skulle tillföra företaget det aktuella kapitalet.

(84) I det juridiska utlåtande som lämnats in av Slovenien konstateras avslutningsvis att avsiktsförklaringen blev bindande så snart den undertecknades, dvs. att aktieägarna var skyldiga att anta beslutet om kapitaltillskottet och betala in kapitalet efter det att beslutet hade fattats. Enligt det juridiska utlåtandet har frågan om huruvida skyldigheten att rösta för kapitalökningen är verkställbar ännu inte avgjorts av de slovenska domstolarna. En part som bryter ett sådant avtal skulle emellertid normalt bli skadeansvarig.

(85) Mot bakgrund av ovannämnda argument konstaterar kommissionen att datumet för undertecknandet av avsiktsförklaringen, den 29 januari 2007, kan anses vara det datum då åtgärd 1 beviljades.

Selektiv fördel för stödmottagaren

(86) För att anses utgöra statligt stöd måste en åtgärd vara specifik eller selektiv i så mån att den gynnar vissa företag eller viss produktion.

([12]) Utarbetat av advokatbyrån Jadek&Pensa, www.jadek-pensa.si/en, daterat den 16 april 2012.
([13]) ”Obligacijski zakoni”, Sloveniens officiella tidning 83/2001 med ändringar.

Stödmottagare

(87) I artikel 107.1 i fördraget hänvisas till begreppet företag för att definiera stödmottagaren. Såsom bekräftats av EU-domstolarna behöver ett företag enligt denna bestämmelse inte vara en enda juridisk enhet, utan kan bestå av en grupp av företag ([14]). Det viktigaste kriteriet för att avgöra huruvida det rör sig om ett företag i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse är huruvida det föreligger en ”ekonomisk enhet”. En ekonomisk enhet kan bestå av flera juridiska personer. I föreliggande fall var Elan den juridiska enhet som kapitalet tillfördes till. Vid tidpunkten för beviljandet hade Elan fyra dotterbolag, nämligen Elan Winter sport, Elan Marine, Elan Inventa d.o.o. och Marine Nova d.o.o. (se skäl (6)). Efter kapitaltillskottet gav Elan aktieägarlån till Elan Winter sport och Elan Marine. Dessa aktieägarlån omvandlades i ett senare skede till aktier i dotterbolagen. Därför är det nödvändigt att göra en bedömning av huruvida koncernen som sådan eller endast Elan Winter sport respektive Elan Marine gynnades av kapitaltillskottet.

(88) För det första, och när det gäller ägarförhållandena, konstaterar kommissionen att Elan innehade 100 % av aktierna i båda dotterbolagen, det vill säga Elan Winter sport och Elan Marine. Elan kontrollerar därför all affärsverksamhet i dessa dotterbolag.

(89) För det andra bedrev Elan Winter sport och Elan Marine Elans huvudsakliga verksamhet vid tidpunkten för beviljandet, en verksamhet som utgjordes av tillverkning av skidor och snowboardar samt lustjakter. De övriga dotterbolagen var antingen inte aktiva på marknaden (Marine Nova d.o.o.) eller var aktiva för att stödja Elans huvudsakliga verksamheter (Elan Inventa d.o.o.). När Elan omstrukturerades uppgick Elan Winter sport och Elan Marine i själva verket i moderbolaget Elan, vilket är en annan faktor som visar att koncernen kan anses vara stödmottagaren.

(90) Mot bakgrund av ovannämnda argument konstaterar kommissionen att hela Elankoncernen måste anses vara mottagare av kapitalökningen. Nästa steg blir att bedöma huruvida åtgärden ger stödmottagaren en fördel.

Fördel

(91) Om en åtgärd uppfyller kraven för principen om en privat investerare i en marknadsekonomi kan förekomsten av en fördel uteslutas. Enligt rättspraxis söker en marknadsinvesterare uppnå en rimlig maximering av avkastningen på sin investering i förhållande till omständigheterna och till sina intressen, även vid placeringar i företag i vilka investeraren redan innehar andelar ([15]). I föreliggande ärende är det nödvändigt att bedöma huruvida stödmottagarens aktieägare agerade enligt denna princip och grundade sitt investeringsbeslut på förhandsinformation som gjorde att de kunde dra slutsatsen att transaktionen var ekonomiskt vettig.

(92) I detta sammanhang noterar kommissionen de omständigheter som ledde fram till kapitaltillskottet och de upplysningar som aktieägarnas beslut grundades på. Såsom beskrivs ovan var Elan vid tidpunkten för beviljandet inte ett företag i svårigheter i den mening som avses i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna (se skälen (68)–(73)). Beslutet att tillföra nytt kapital till Elan fattades på grundval av en företagsvärdering som hade utförts av den oberoende konsultfirman […] och flera andra handlingar som hade utarbetats av Elan och av KAD, Elans majoritetsaktieägare. Elans detaljerade analys av effekterna av kapitalökningen visade att investeringarna skulle ge vintersportavdelningen en ackumulerad nettovinst på 15,4 miljoner euro under perioden 2006–2010, jämfört med ackumulerade nettoförluster på 4,8 miljoner euro utan kapitalökningen. Även den ackumulerade nettovinsten för den marina avdelningen skulle bli högre för perioden 2006–2010 om kapitalökningen genomfördes (se skälen (23)–(24)).

(93) Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att Elans aktieägare handlade enligt principen om en privat investerare i en marknadsekonomi när de tillförde pengar till företaget, och att åtgärd 1 följaktligen inte ger stödmottagaren en fördel. Eftersom förekomsten av statligt stöd kan uteslutas redan av det skälet bedöms inte om åtgärd 1 kan tillskrivas staten. Kommissionen drar slutsatsen att åtgärd 1 inte inbegriper statligt stöd.

([14]) Se EU-domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 11 och följande punkter.
([15]) Dom av den 6 mars 2003 i mål T-228/99, WestLB mot kommissionen, REG 2003, s. II-435.

5.2.2 **Kapitaltillskottet 2008 (åtgärd 2)**

(94) Precis som för åtgärd 1 är Sloveniens huvudargument att åtgärd 2 beviljades enligt principen om en privat investerare i en marknadsekonomi och att det följaktligen inte föreligger någon fördel för stödmottagaren. Slovenien hävdar dessutom att kapitaltillskottet i alla händelser inte kunde tillskrivas staten (se skälen (53) – (63)). Slovenien anser avslutningsvis att åtgärden inte påverkade handeln och inte medförde en snedvridning av konkurrensen (se skäl (64)).

Statliga medel och åtgärder som kan tillskrivas staten

(95) För att en åtgärd ska kunna anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget måste den beviljas direkt eller indirekt genom statliga medel och måste kunna tillskrivas staten.

(96) Enligt rättspraxis ska ett företags medel anses utgöra statliga medel om staten genom att utöva ett dominerande inflytande över sådana företag kan styra användningen av företagens medel ([16]).

(97) Statens förmåga att kontrollera de enheter som deltar i beviljandet av åtgärderna styrker inte automatiskt antagandet att enheternas åtgärder kan tillskrivas staten. I domen i målet Stardust Marine ([17]) ger domstolen en närmare förklaring av begreppet ”åtgärder som kan tillskrivas staten”. Domstolen har angett följande indikatorer för att fastställa om åtgärder kan tillskrivas staten: huruvida företaget införlivats med den offentliga förvaltningen, vilken verksamhet företaget bedriver och om denna utövas på marknaden under normala konkurrensvillkor i förhållande till privata företag, företagets rättsliga status (om företagets organisationsform är offentligrättslig eller om det omfattas av den allmänna bolagsrätten), hur starkt inflytande myndigheterna utövar över företagets förvaltning och alla omständigheter som i det enskilda fallet pekar mot att de offentliga myndigheterna är delaktiga eller att det är osannolikt att de inte är delaktiga i en åtgärd. Åtgärdens omfattning, dess innehåll och villkoren för dess genomförande ska också beaktas.

(98) Såsom beskrivs i skäl (54) hänvisar Slovenien till Stardust Marine-domen och hävdar att dess ägande av KAD och DSU inte automatiskt medför att deras åtgärder kan tillskrivas staten. När det gäller Triglav Naložbe och Zavarovalnica Triglav anser Slovenien att dessa företag inte kontrolleras av staten och att deras åtgärder i alla händelser inte heller kan tillskrivas staten. I samband med frågan om åtgärder som kan tillskrivas staten påpekar Slovenien särskilt att samtliga aktieägare i Elan utgör privaträttsliga organ, vilket enligt Sloveniens åsikt i sig medför en tillräcklig grad av oberoende för dessa företag gentemot staten.

(99) Som en preliminär anmärkning påpekar kommissionen att det faktum att ett statligt ägt företag är privaträttsligt bildat inte i sig är tillräckligt för att utesluta att företagets åtgärder kan tillskrivas staten. Ingen åtskillnad bör göras mellan fall där stöd beviljas direkt av staten och fall där det beviljas av offentliga eller privata organ som inrättats eller utsetts av staten för att förvalta stödet. Enligt vad som anges ovan har domstolen dessutom ansett att det finns flera indikatorer på åtgärder som kan tillskrivas staten, och att frågan om företagets organisationsform är offentligrättslig eller om det omfattas av den allmänna bolagsrätten bara är en av dessa indikatorer (se skäl (97)). Det är därför nödvändigt att undersöka om det finns andra fakta som visar att åtgärd 2 kan tillskrivas staten.

(100) I detta avseende konstaterar kommissionen att det finns flera tecken på att staten var aktivt involverad i aktieägarnas beslut att tillföra företaget ytterligare kapital. Även om Slovenien har avfärdat medierapporter om statens roll i räddningen av Elan som ”hörsägen” eller ”en överdriven förenkling”, visar dessa rapporter hur allmänheten uppfattade regeringens industripolitik vid den tidpunkten. Såsom beskrivs närmare nedan får uppfattningen att den slovenska regeringen drev en aktiv industripolitisk strategi vid den aktuella tidpunkten också stöd av OECD:s granskning av företagsstyrning i Slovenien, där det även betonas att en handlingsplan för en företagsstyrningsreform i Slovenien antogs av regeringen först i mitten av 2009, nästan ett år efter det att åtgärd 2 genomfördes ([18]).

([16]) Dom av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen (Stardust Marine) REG 2002, s. I-4397.
([17]) Dom av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen (Stardust Marine) REG 2002, s. I-4397, punkterna 50–59.
([18]) OECD-granskning: *Corporate Governance in Slovenia*, s. 9, 28.3.2011, finns på: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

I juni 2008, när Elans prekära situation var uppenbar för omvärlden rapporterade medierna således om eventuellt statligt stöd till Elan. Den 6 juni 2008 skrev en tysk sporttidskrift att regeringen enligt rykten hade för avsikt att tillföra Elan 5,7 miljoner euro för att kompensera för det föregående årets dåliga vintersäsong ([19]). Elans situation diskuterades även i slovenska medier, där man betonade betydelsen av statligt stöd för att rädda arbetstillfällen. Den 26 juni 2008 rapporterade till exempel den största kommersiella (oberoende) televisionskanalen PopTv på sin webbplats att Elans ledning och tillsynsnämnd hoppades att staten skulle hjälpa till att lösa företagets finansiella svårigheter, och att det påpekades att fler än 700 arbetstillfällen skulle hamna i riskzonen om inte staten sköt till pengar ([20]).

(101) Såsom diskuteras närmare nedan är den offentliga förvaltningens deltagande och det osannolika i att den inte skulle vara involverad som mest uppenbart när det gäller Elans största aktieägare KAD (som kontrollerade 57,61 % av Elans aktier vid tidpunkten för kapitaltillskottet) och DSU (som då stod för 17,34 % av Elans aktier). I sin värderingsrapport av den 22 december 2006 ([21]) uppmärksammade även den oberoende konsultfirman […] vilken betydelse politiska hänsynstaganden hade för KAD:s och DSU:s beslut. Inom ramen för en analys av en eventuell privatisering av Elan (vid den tidpunkten känt som Skimar d.o.o.), […] drogs slutsatsen att två av dess ägare, KAD och DSU, var statligt kontrollerade till 100 % och att det följaktligen fanns en möjlighet att deras beslut att sälja skulle vara både politiskt och ekonomiskt motiverat.

(102) Kommissionen granskar varje aktieägare för att se om de kontrollerades av staten och om de medel som användes för kapitaltillskottet kan anses utgöra statliga medel. Dessutom avgör kommissionen huruvida beslutet att tillföra Elan kapital kan tillskrivas staten. I detta sammanhang ägnar kommissionen särskild uppmärksamhet åt sammansättningen av varje aktieägares tillsynsnämnd och om kapitaltillskottet till Elan 2008 krävde tillsynsnämndens samtycke. Kommissionen granskar därefter ytterligare faktorer som visar på deltagande från den offentliga förvaltningens sida i antagandet av åtgärden eller sannolikheten för att den inte var involverad.

K A D

(103) Kommissionen konstaterar att Slovenien innehade 100 % av aktierna i Elans största aktieägare KAD vid tidspunkten för beviljandet. Den slovenska regeringen utsåg samtliga ledamöter av KAD:s styrelse och tillsynsnämnd (se skäl (11)). Enligt KAD:s bolagsordning måste tillsynsnämnden lämna sitt samtycke till genomförandet av transaktioner vars värde överskrider 1 % av KAD:s aktiekapital. Kapitaltillskottet i fråga utgjorde en sådan transaktion, och KAD:s tillsynsnämnd diskuterade och enades också om kapitaltillskottet till Elan vid sitt 134:e möte den 10 juli 2008 och sitt 135:e möte i augusti 2008 ([22]).

(104) Eftersom KAD ägs av Slovenien kan det förutsättas att Slovenien har möjlighet att kontrollera företaget och att KAD:s medel i princip kan anses utgöra statliga medel. Tvärtemot Sloveniens åsikt ändrar det faktum att de medel som användes för kapitaltillskottet härrör från KAD:s vinstutdelningar, räntor och andra intäkter inte denna slutsats. Användning av vinstutdelningar, räntor eller andra intäkter, som i stället kunde ha betalats till staten i egenskap av företagets kontrollerande aktieägare, utgör en minskning av statliga medel och kan därför anses utgöra användning av statliga medel ([23]).

(105) När det gäller frågan om huruvida åtgärd 2 kan tillskrivas staten, anser kommissionen att KAD inte skulle ha skjutit till kapitalet om inte den offentliga förvaltningen hade haft inflytande över företagets beslutsprocess. Det

([19]) ”Gerüchten zufolge will die Regierung für Verluste nach dem schlechten Winter Elan eine Finanzspritze von EUR 5,7 Mio Euro zukommen lassen.” Sport Artikel Zeitung ”SAZsport”, den 9 juni 2008: ”Zweiter Abgang an der Spitze”.

([20]) https://24ur.com/novice/gospodarstvo/kriticne-razmere-v-elanu_comment_p1_a19.html?&page=1&p_all_items=19

([21]) […], Värdering av Skimarkoncernen, 22 december 2006, s. 28.

([22]) Se protokollet från mötet: ”[…] ger sitt godkännande till styrelsen att vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda och maximera värdet på KAD:s investeringar i företaget Skimar, d.o.o., inklusive rekapitaliseringen av företaget, i förhållande till ägarandelen för Kapitalska družba, d.d. och Prvi pokojninski sklad RS (First Pension Fund), vilket sammanlagt uppgår till 57,606 % med ett högsta belopp på 5 761 000,00 euro.”

([23]) I sitt förslag till avgörande i mål C-6/97, Italien mot kommissionen, där domstolen meddelade dom den 19 maj 1999, REG 1999 s. I-2981, punkt 22, hävdade generaladvokaten att ”det avgörande kriteriet inte är den form som interventionen har, och naturligtvis inte dess rättsliga karaktär eller syfte, utan vilket resultat den leder till. Alla interventioner som ger upphov till en ekonomisk fördel, åtföljd av en motsvarande minskning av statliga medel … utgör i princip statligt stöd i den mening som avses i artikel [107] i fördraget.”

starka statliga inflytandet kan endast bero på att Slovenien var ensam aktieägare i KAD vid den aktuella tidpunkten, att alla ledamöter av KAD:s tillsynsnämnd utsågs av Slovenien, och att tillsynsnämnden faktiskt var tvungen att samtycka till transaktionen. Ett ytterligare tecken på statens omfattande deltagande i KAD:s beslutsprocess är att företrädare för den slovenska regeringen deltar i alla möten i styrelsen och tillsynsnämnden (se skäl (45)).

(106) Regeringens inflytande över KAD:s beslutsprocess (och en annan statligt kontrollerad fond, återställningsfonden SOD) för att driva industripolitiska mål betonas även i OECD:s granskning av företagsstyrningen i Slovenien. ”De två fonderna har gett regeringen en stark mekanism för att utöva inflytande över styrelser och ledningar i privatiserade företag och i sista hand för att spela en aktiv roll i beslut om ägarskapsändringar. Detta förefaller delvis (åtminstone i början) ha motiverats av en önskan att styra den utsträckning i vilken utländska företag vann kontroll över viktiga nationella företag och industrier. Det direkta och indirekta inflytandet har gett tidigare regeringar möjlighet att utöva en mycket omfattande och ibland oklar funktion genom att påverka verksamheten i många av Sloveniens kommersiella företag och på marknaden för att kontrollera företag.” ([24])

(107) I den slovenska regeringens dokument ”Strukturella anpassningar 2010 och 2011” ([25]) betonas ytterligare den roll som KAD och den statligt kontrollerade återställningsfonden SOD har spelat för att bidra till Sloveniens industripolitiska mål, till exempel genom att ge stöd åt Elan. Under rubrik 2.1.1 ”Inrättande av en offentlig byrå för förvaltning av statligt ägda företag samt omvandlingen av KAD och SOD” anges följande: ”Omstrukturering innebär att KAD och SOD måste lösas från alla strategiska investeringar: … – dåliga investeringar som har blivit strategiska på grund av att staten vill ge stöd till dem så att de kan övervinna sina svårigheter (Mura, Elan).” Konstaterandet att KAD:s investering i Elan hade blivit strategisk ”på grund av att staten vill ge stöd” till Elan står i skarp kontrast till Sloveniens försäkran om att KAD var oberoende i sitt beslutsfattande (se skäl (56)). Regeringsdokumentet fortsätter med en förklaring om att överföringen av dåliga strategiska investeringar från halvstatliga företag direkt till staten framför allt var en personalrelaterad uppgift, och att omstruktureringsföretaget PDP, som inrättats av KAD och SOD, hade överförts direkt till statligt ägande eftersom personalgruppen inte längre kunde ingå i KAD och SOD ([26]).

(108) Kommissionen uppmanade Slovenien att lämna synpunkter på de dokument som citeras ovan. Slovenien försäkrade att det inte fanns något regeringsbeslut om att rekapitalisera Elan. Slovenien påpekade att man i OECD-granskningen, som beskriver hur KAD och SOD har gett regeringen en stark mekanism för att utöva inflytande över styrelser och ledningar i privatiserade företag, inte nämner DSU, Zavarovalnica Triglav och Triglav Naložbe, och att det slovenska regeringsdokumentet inte nämner något direkt eller indirekt statligt inflytande med avseende på de tillgångar som innehades av Zavarovalnica Triglav eller Triglav Naložbe. Dessutom uppmärksammar Slovenien ett avsnitt i OECD-granskningen där det står att ”avsaknaden av central samordning har gjort det svårt för regeringen att effektivt förvalta sina ägarintressen”. Slovenien förklarar vidare att KAD alltid har stått under finansministeriets ansvar, medan ekonomiministeriet hade varit ansvarigt för tillverkningssektorn, som Elan tillhör. När det gäller hänvisningen i det slovenska regeringsdokumentet till dåliga investeringar som hade blivit strategiska påpekar Slovenien att Mura, det andra exemplet utöver Elan på sådana investeringar som citeras i dokumentet, hade inlett konkursförfaranden i oktober 2009.

(109) De kommentarer som lämnats av Slovenien motbevisar inte de argument som anges ovan och som visar på att den offentliga förvaltningen har deltagit i antagandet av åtgärden och på att det är osannolikt att denna inte har varit involverad. Förklaringen att regeringen inte deltog i rekapitaliseringsbeslutet är bara ett påstående. Det faktum att DSU, Zavarovalnica Triglav och Triglav Naložbe inte uttryckligen nämns i OECD-granskningen och att det där talas om avsaknad av central samordning ändrar inte den allmänna bild som tecknas i OECD-granskningen, nämligen att den slovenska regeringen aktivt ingrep i ekonomin och drev industripolitiska mål. När det

([24]) OECD-granskning: *Corporate Governance in Slovenia*, s. 9, 28.3.2011, finns på: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

([25]) ”Strukturella anpassningar 2010 och 2011”, Republiken Sloveniens regering, oktober 2009, s. 12, finns på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf

([26]) ”Strukturella anpassningar 2010 och 2011”, Republiken Sloveniens regering, oktober 2009, s. 13, finns på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf

gäller de företag som inte uttryckligen nämns vare sig i OECD-granskingen eller i den slovenska regeringens dokument, det vill säga Zavarovalnica Triglav och Triglav Naložbe, redogörs nedan för den kontroll som utövats av staten. Samtidigt är det viktigt att beakta att dessa företag var minoritetsaktieägare som endast innehade 25 % av aktierna i Elan. Avslutningsvis, och när det gäller regeringens dokument, är uppgiften om att andra företag i svårigheter övervägde en ”strategisk investering” och sedan gick i konkurs irrelevant för det aktuella ärendet.

(110) Mot bakgrund av ovanstående konstaterar kommissionen att KAD:s kapitaltillskott i Elan 2008 utgör statliga medel och kan tillskrivas Slovenien.

K A D - P P S

(111) Såsom beskrivs i skäl (12) leder KAD KAD-PPS och kontrollerar företagets aktieinnehav. KAD-PPS:s deltagande i kapitaltillskottet bör därför bedömas på samma grunder som KAD:s deltagande. Att KAD:s tillsynsnämnd samtyckte till kapitaltillskottet vid sitt 134 möte den 10 juli 2008 innebar i själva verket att man även samtyckte till att tillföra kapital för PPS:s räkning ([27]). Detsamma gäller det beslut som fattades under det 135:e mötet i KAD:s tillsynsnämnd i augusti 2008.

(112) Kommissionen konstaterar därför att KAD-PPS:s kapitaltillskott i Elan 2008 utgörs av statliga medel och kan tillskrivas Slovenien.

D S U

(113) Kommissionen konstaterar att DSU var direkt statligt ägt till 100 % vid tidpunkten för beviljandet. Företagets tillsynsnämnd består av tre ledamöter, varav två utses av aktieägaren, dvs. Slovenien (se skäl (13)). Vid tidpunkten för kapitaltillskotten hade även den tredje ledamoten utsetts av staten. Enligt bolagsordningen antar tillsynsnämnden beslut genom majoritetsbeslut och övervakar förvaltningen av DSU:s verksamhet. DSU:s tillsynsnämnd granskade och godkände i själva verket kapitaltillskottet i Elan vid ett extramöte den 11 juli 2008 och ändrade delvis sitt beslut vid två extramöten den 26 augusti 2008 och 8 september 2008 ([28]).

(114) Eftersom DSU ägs av Slovenien kan det förutsättas att Slovenien har möjlighet att kontrollera företaget och att DSU:s medel i princip kan anses utgöra statliga medel. Tvärtemot Sloveniens åsikt ändrar det faktum att de medel som användes för kapitaltillskottet härrör från DSU:s vinstutdelningar, räntor och andra intäkter inte denna slutsats, vilket förklaras i skäl (104).

(115) När det gäller frågan om åtgärd 2 kan tillskrivas staten måste det beaktas att samtliga tre ledamöter av tillsynsnämnden vid tidpunkten för beviljandet hade utsetts av Slovenien, DSU:s enda aktieägare, och att tillsynsnämnden faktiskt måste samtycka till transaktionen. Såsom anges ovan bekräftas inflytandet av politiska hänsynstaganden i DSU:s beslutsprocess i […] värderingsrapport av den 22 december 2006 ([29]). Även det faktum att DSU tillsammans med KAD 2010 överförde sina aktier i Elan till holdingbolaget PDP måste övervägas mot bakgrund av de förklaringar som lämnats ovan i frågan om huruvida den slovenska regeringen beslutade att hantera delstatliga investeringar som hade blivit strategiska eftersom staten ville ge stöd åt dessa företag så att de kunde övervinna sina svårigheter. I samband med de andra övergripande omständigheter som talar för den offentliga förvaltningens deltagande i antagandet av åtgärden och för att det är osannolikt att den inte skulle vara involverad, anser kommissionen att DSU inte skulle ha tillfört kapitalet om inte den offentliga förvaltningen hade haft inflytande över företagets beslutsprocess.

(116) Kommissionen konstaterar därför att DSU:s kapitaltillskott i Elan 2008 utgörs av statliga medel och kan tillskrivas Slovenien.

([27]) Se fotnot 22.
([28]) Se protokollet från mötet den 8 september 2008: […].
([29]) […], Värdering av Skimarkoncernen, 22 december 2006, s. 28.

Zavarovalnica Triglav

(117) Zavarovalnica Triglav ägs inte direkt av Slovenien. Kommissionen noterar dock att Slovenien indirekt äger två tredjedelar av Zavarovalnica Triglav (se skäl (14)). Företagets majoritetsaktieägare är pensions- och invalitetförsäkringsinstitutet ZIPZ och det slovenska skadeersättningsföretaget SOD. Båda ägs av staten till 100 %. Ingen av de andra aktieägarna har en högre andel än 1,8 % i Zavarovalnica Triglav.

(118) Fem av de åtta ledamöterna av Zavarovalnica Triglavs tillsynsnämnd, inklusive ordföranden och vice ordföranden, företräder aktieägarna och utses av dem. Såsom beskrivs i skäl (14) är majoritetsaktieägarna i Zavarovalnica Triglav företag som till 100 % ägs av staten. Därför är det i princip staten som utser de fem ledamöterna av tillsynsnämnden och tillsynsnämndens ledamöter företräder statens intressen. Kommissionen noterar att det var Zavarovalnica Triglavs styrelse som röstade för kapitalökningen i Elan vid dess årsstämma den 28 augusti 2008, men att den gjorde detta på villkor att tillsynsnämnden skulle ge sitt samtycke till transaktionen. Tillsynsnämnden samtyckte till kapitaltillskottet den 4 september 2008 ([30]).

(119) Eftersom Slovenien indirekt ägde två tredjedelar av aktierna i Zavarovalnica Triglav kan det förutsättas att Slovenien har möjlighet att kontrollera företaget och att Zavarovalnica Triglavs medel i princip kan anses utgöra statliga medel.

(120) Det är viktigt att uppmärksamma att staten utser majoriteten av ledamöterna av Zavarovalnica Triglavs tillsynsnämnd, inklusive ordföranden och vice ordföranden, och att tillsynsnämnden måste ge sitt samtycke till kapitaltillskottet.

(121) I samband med de andra övergripande omständigheter som diskuteras ovan, vilka tydligt talar för att den offentliga förvaltningen deltagit i antagandet av åtgärden och för att det är osannolikt att den inte skulle ha varit involverad, anses åtgärden kunna tillskrivas staten.

Triglav Naložbe

(122) Triglav Naložbe ägs inte direkt av Slovenien. Kommissionen noterar dock att Slovenien indirekt äger majoriteten av aktierna i Triglav Naložbe. Vid tidpunkten för beviljandet av åtgärden ägde Zavarovalnica Triglav i själva verket 80 % av aktierna i Triglav Naložbe. Zavarovalnica Triglav är i sin tur indirekt majoritetsägt av Slovenien (se skäl (14)). Slovenien innehar därför indirekt över 51 % av aktierna i Triglav Naložbe. Ingen av de andra aktieägarna har en högre andel än 0,67 % i företaget.

(123) De tre ledamöterna av tillsynsnämnden företräder aktieägarnas intressen och väljs av dem. Eftersom staten indirekt är majoritetsaktieägare i Triglav Naložbe måste det beaktas att staten kan besluta om vem som ska nomineras till tillsynsnämnden för att företräda Sloveniens intressen. Triglav Naložbes tillsynsnämnd måste samtycka till kapitaltillskottet i Elan, och gjorde också detta vid sitt sjunde extramöte den 3 september 2008 ([31]).

(124) Eftersom Slovenien indirekt ägde majoriteten av aktierna i Triglav Naložbe kan det förutsättas att Slovenien har möjlighet att kontrollera företaget och att Triglav Naložbes medel i princip kan anses utgöra statliga medel. Tvärtemot Sloveniens åsikt ändrar det faktum att de medel som användes för kapitaltillskottet härrör från lån inte denna slutsats, vilket förklaras i skäl (104).

([30]) Se protokollet från sammanträdet den 4 september 2008: "Tillsynsnämnden samtycker till att Zavarovalnica Triglav, d.d. ska delta i kapitalökningen av Skimar, d.o.o., till ett belopp av 1 200 000,0 euro […]."

([31]) Se protokollet från detta möte: "Tillsynsnämnden granskade rapporten om investeringen i Skimar d.o.o. och besluten från den senaste bolagsstämman den 28 augusti 2008, och stöder styrelsen i dess aktiva deltagande i företagets återhämtning, och därmed även den nödvändiga rekapitaliseringen med ett totalt värde av 10 miljoner euro, i proportionella andelar [……]."

(125) Med tanke på att staten utser samtliga ledamöter av Triglav Naložbes tillsynsnämnd och att tillsynsnämnden måste ge sitt samtycke till kapitaltillskottet, talar detta tillsammans med de andra övergripande omständigheter som diskuteras ovan tydligt för att den offentliga förvaltningen deltog i antagandet av åtgärden och för att det är osannolikt att den inte var involverad, vilket innebär att åtgärden kan tillskrivas Slovenien.

S l u t s a t s

(126) Sammansättningen av Elans aktieägares tillsynsnämnder och det faktum att tillsynsnämnderna måste samtycka till kapitaltillskottet 2008 tyder redan i sig på att åtgärden i fråga kan tillskrivas staten ([32]).

(127) Kommissionen har dessutom enligt vad som anges ovan starka indikationer på statens nära deltagande i KAD:s beslutsprocess (Elans absolut viktigaste aktieägare som kontrollerade 57,61 % av kapitalet vid tidpunkten för kapitaltillskottet) och i DSU:s beslutsprocess. Dessa indikationer härrör från OECD-rapporten, rapporten från […], dokument som offentliggjorts av den slovenska regeringen samt pressrapporter.

(128) Att Elans fem aktieägare, som alla kontrollerades av staten, agerade parallellt visar även på statens deltagande i aktieägarnas beslut, eftersom det förefaller osannolikt att fem privata och oberoende aktörer samtidigt och på samma villkor skulle ha gått med på att tillföra kapital i ett företag i svårigheter.

(129) Mot bakgrund av ovanstående dras slutsatsen att åtgärd 2 utgör statliga medel och kan tillskrivas Slovenien.

Selektiv fördel för stödmottagaren

(130) För att anses utgöra statligt stöd måste en åtgärd vara specifik eller selektiv i det att den gynnar vissa företag eller viss produktion.

(131) Kommissionen anser att hela Elankoncernen måste betraktas som stödmottagare av kapitalökningen 2008 av samma skäl som för åtgärd 1 (se skälen (87)–(90)). I nästa steg är det nödvändigt att bedöma huruvida åtgärden ger stödmottagaren en fördel.

(132) Om en åtgärd uppfyller villkoren för en privat investerare i en marknadsekonomi kan förekomsten av en fördel uteslutas. Såsom beskrivs ovan skulle en marknadsinvesterare försöka uppnå en rimlig maximering av avkastningen på sina tillgångar (se skäl (91)).

(133) I detta sammanhang konstaterar kommissionen först och främst att Elan befann sig i svårigheter i den mening som avses i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna när åtgärd 2 beviljades (se skäl (74)). Enligt Slovenien hotades Elan dessutom av insolvens i början av 2008, och hade en likviditetsbrist på [12,6–15 miljoner] euro.

(134) Slovenien hävdar att Elans aktieägare grundade sitt beslut om att tillföra ytterligare kapital på flera dokument som hade utarbetats av Elan och externa rådgivare, och att beslutet därför var motiverat.

(135) Det är visserligen sant att Elan utarbetade en långsiktig plan 2008–2012 för koncernen, men det är nödvändigt att beakta att det i planen förutsågs en kapitalökning på 25 miljoner euro som en grund för att uppnå tillräcklig avkastning i framtiden och att Elans aktieägare ansåg att denna långsiktiga plan var otillräcklig för att genomföra ett kapitaltillskott av ett sådant belopp. Återhämtningsplanen från augusti 2008 bestod huvudsakligen av prognoser och gav ingen information om den planerade kapitalökningen. Både den långsiktiga planen 2008–2012 och återhämtningsplanen utarbetades av Elan, utan deltagande av en extern rådgivare. Ett annat dokument

([32]) Kommissionens beslut 2008/948/EG av den 23 juli 2008 om Tysklands åtgärder till förmån för DHL och flygplatsen Leipzig Halle Airport, C 48/06 (f.d. N 227/06) (EUT L 326, 23.12.2008, s. 1), skälen (184)–(186), (226) och (227) och kommissionens beslut av den 17 juni 2008 om flygplatsen i Frankfurt Hahn – Möjligt statligt stöd till förmån för flygplatsen och avtalet med Ryanair, C 29/2008 (EUT C 12, 17.1.2009, s. 6), skälen (212)–(218).

som Slovenien lämnat in om den andra kapitalökningen var en preliminär skattning av Elans värde, utarbetad av KAD från juli 2008. Detta dokument styrker emellertid inte Sloveniens argument att Elans aktieägare agerade som försiktiga investerare, eftersom Elan, om potentiella skulder beaktades enligt denna skattning, hade ett negativt värde på eget kapital till ett belopp av [29,5 – 34] miljoner euro i juli 2008. Den preliminära skattningen visar också att prognoserna i Elans långsiktiga plan 2008–2012 kan ha varit allt för optimistiska med tanke på tidigare erfarenheter, vilket innebär att företagets värde skulle ha varit ännu lägre.

(136) Slovenien lämnade också en värdering av Elans egna kapital som utarbetats enligt kapitalvärdemetoden. I denna värdering av eget kapital, som utarbetades av […]. i juni 2008, ansågs Elans marknadsvärde per den 31 december 2007 fortfarande positivt, och uppgick till [35 – 40] miljoner euro. Såsom beskrivs ovan (se skälen (70)–(74)) försämrades dock Elans situation drastiskt under loppet av 2008. Mot bakgrund av denna utveckling måste den ovannämnda värderingen av företagets egna kapital anses ha varit inaktuell den 28 augusti 2008 när Elans aktieägare beslutade om kapitaltillskottet och kan därför inte anses vara tillförlitlig för att visa att Elans aktieägare agerade som försiktiga investerare på marknaden, särskilt med tanke på omständigheterna kring det andra kapitaltillskottet.

(137) Såsom beskrivs i skäl (32) ställde aktieägarna som villkor för en eventuell kapitalökning att företagets banker ingick en förhandsöverenskommelse om en omläggning av Elans befintliga lån. Trots att en sådan överenskommelse inte kunde nås före kapitalökningen gick Elans aktieägare vidare med kapitaltillskottet eftersom Elan annars hade tvingats gå i konkurs.

(138) Om bankerna hade samtyckt till en omläggning av lånen före kapitalökningen kunde detta ha varit ett tecken på att de trodde att Elan skulle bli lönsamt igen. Så skedde emellertid inte, och en av bankerna begärde till och med ett domstolsbeslut för att driva in utestående skulder från Elan. Bankens inställning kan anses utgöra ett tecken på att marknaden inte trodde att Elan skulle återgå till lönsamhet.

(139) Dessutom måste det också beaktas att aktieägarna redan 2007 hade tillfört 10,225 miljoner euro i Elan, utan resultat. Det bör klargöras att trots att kapitalökningen 2007 grundades på en så kallad strategisk utvecklingsplan enligt vilken Elan ursprungligen efterfrågade investeringar på 20,2 miljoner euro, kan kapitalökningen på 10 miljoner euro 2008 inte anses utgöra en andra investeringstranch enligt den ursprungliga strategiska utvecklingsplanen. Kapitaltillskottet 2008 var nödvändigt för att undvika insolvens genom att täcka Elans likviditetsbrist och uppkomna förluster, men kapitalet användes inte för de syften som angavs i den strategiska utvecklingsplanen (se skäl (23))

(140) Kommissionen noterar avslutningsvis att alla aktieägare vid tidpunkten för beviljandet av åtgärden var statsägda, dvs. att inga privata aktieägare deltog i kapitalökningen.

(141) Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att åtgärd 2 inte beviljades i enlighet med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi och att den gav Elan en fördel.

Snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln

(142) Kommissionen noterar att stödmottagaren är aktiv på marknader som är öppna för konkurrens. Alla statliga bidrag som beviljas ett sådant företag kan innebära att företaget ges en fördel framför andra konkurrenter som inte mottar sådana bidrag. Tvärtemot Sloveniens åsikt är det inte relevant i detta sammanhang om Elans konkurrenter hade en större marknadsandel än Elan eller om dessa konkurrenter också mottog medel från sina aktieägare.

(143) Om det stöd som beviljats av en medlemsstat förstärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln inom unionen ska denna handel anses påverkad av detta stöd ([33]). Det förekommer handel med skidutrustning och marina farkoster mellan medlemsstaterna, vilka är de varor som stödmottagaren tillverkar och säljer.

([33]) Se särskilt dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671, punkt 11, av den 22 november 2001 i mål C-53/00, Ferring, REG 2001, s. I-9067, punkt 21 och av den 29 april 2004 i mål C-372/97, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-3679, punkt 44.

(144) Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att åtgärd 2 kan snedvrida konkurrensen och påverka handeln.

5.2.3 **Slutsatser om förekomsten av statligt stöd**

(145) Med beaktande av ovannämnda argument drar kommissionen slutsatsen att åtgärd 2 inbegriper statligt stöd till Elan i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget. Slovenien respekterade inte skyldigheten att inte genomföra åtgärden förrän förfarandet lett till ett slutgiltigt beslut i enlighet med artikel 108.3 i fördraget.

5.3 STÖDETS FÖRENLIGHET

(146) I artikel 107.2 och 107.3 i fördraget anges undantag från den allmänna regeln att statligt stöd är oförenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.1 i fördraget.

(147) I detta sammanhang måste det emellertid noteras att bevisbördan för att ett stöd är förenligt med den inre marknaden, trots bestämmelserna i artikel 107.1 i fördraget, i princip åvilar den berörda medlemsstaten, vilken ska visa att villkoren för undantaget är uppfyllda ([34]).

(148) Kommissionen bedömer förenligheten av åtgärd 2 enligt dessa undantag. Med tanke på att åtgärden i fråga beviljades till ett företag i svårigheter (se punkt 5.1) bedömer kommissionen först åtgärdens förenlighet enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. För det andra överväger kommissionen om åtgärden kan anses vara förenlig på någon annan grund.

5.3.1 **Undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna**

(149) Enligt punkt 33 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna är endast företag i svårigheter berättigade till undsättnings- och omstruktureringsstöd. Elan är stödberättigat, eftersom det kan anses ha varit ett företag i svårigheter vid tidpunkten för det andra kapitaltillskottet (se skäl (74)).

(150) Enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna måste ett **undsättningsstöd** uppfylla vissa krav. Åtgärden i fråga uppfyller dock inte alla dessa krav.

a) För det första beviljades inte åtgärden i form av ett lån eller en lånegaranti, utan som ett kapitaltillskott (punkt 25 a i riktlinjerna).

b) För det andra upphörde inte åtgärden inom en period av högst sex månader efter den första utbetalningen (punkt 25 a i riktlinjerna).

c) För det tredje överlämnade Slovenien inte en omstruktureringsplan, en likvidationsplan eller ett bevis på att garantin inte längre gäller till kommissionen inom sex månader efter det första genomförandet (punkt 25 c i riktlinjerna).

(151) Kapitaltillskottet i fråga kan följaktligen inte anses utgöra undsättningsstöd.

(152) Åtgärden uppfyller inte heller alla villkor för **omstruktureringsstöd** i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna, eftersom inga kompenserande åtgärder vidtogs som kunde ha uppvägt den negativa effekten av stödet på handelsvillkoren.

(153) Enligt punkterna 38–42 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna måste omstruktureringar åtföljas av kompenserande åtgärder som står i proportion till de snedvridande effekterna av stödet och i synnerhet till

([34]) T.ex. dom av den 12 september 2007 i mål T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE mot kommissionen, REG [2007], s. II-02911, punkterna 34–37.

företagets storlek och dess relativa inflytande på den marknad där det verkar. I punkt 40 i riktlinjerna anges att kompenserande åtgärder särskilt bör vidtas på marknader där företaget kommer att ha en betydande ställning på marknaden efter omstruktureringen. Slovenien hävdar att vissa avyttringar som genomfördes av Elan 2009 och 2010 hade en kompenserande effekt.

(154) När det gäller Elans vintersportavdelning beskriver Slovenien Elan som ”ett av de sista oberoende märkena för varaktiga vintersportskonsumtionsartiklar”, och hänvisar till Elan som ”endast en svag [sic] konkurrent till mycket större aktörer på marknaden” ([35]). Den senare bilden överensstämmer dock inte med den beskrivning som Elans nuvarande största aktieägare ger av företaget. PDP påpekar att Elan 2010 sålde 448 000 par skidor och 217 000 snowboardar, att Elan stod för 13 % av den globala skidtillverkningen och att företaget var det sjunde största globala skidmärket med en marknadsandel på cirka 8 % av den globala marknaden.

(155) Slovenien föreslår ingen särskild definition av ”den produktmarknad eller geografiska marknad” där Elans vintersportavdelning är aktiv. Såsom anges nedan måste kommissionen med beaktande av de upplysningar som lämnats av Slovenien och med hänsyn till överväganden om marknadsdefinitioner från tidigare praxis för sammanslagningar ([36]) dra slutsatsen att Elan faktiskt hade betydande marknadsandelar på åtminstone några av de relevanta berörda marknaderna.

(156) För att bedöma företagets relativa betydelse på de marknader där det är aktivt har kommissionen granskat tillgängliga belägg, inklusive strategiska dokument som utarbetats av Elan självt. Förutom tillbehör tillverkar Elan särskilt alpinskidor och snowboardar. Dels säljs dessa som Elanmärkta produkter till återförsäljare (nedan kallad *detaljistmarknaden*), dels agerar Elan som en så kallad originalutrustningstillverkare och levererar skidor och snowboardar till andra (konkurrerande) tillverkare (nedan kallad *OEM-marknaden*). Det bör noteras att kommissionen i sitt beslut i ärendet nr COMP/M.3765 – Amer Salomon i december 2005 bland annat övervägde separata produktmarknader för olika typer av varaktiga vintersportskonsumtionsartiklar, inklusive separata relevanta produktmarknader för alpinskidor, för snowboardar och för OEM-marknaden för alpinskidor. Detaljistmarknaden för varaktiga vintersportskonsumtionsartiklar ansågs vara nationell, medan OEM-marknaderna ansågs omfatta åtminstone EES ([37]). I sin utvecklingsplan Elan Ski OEM 2006–2010 uppger företaget att dess globala marknadsandel av OEM-produktionen av skidor 2005 uppgick till 21 % och förklarar att […] företagets utvecklingsplan *Elan Sportartikel 2006–2010* visar att Elan ansåg sig vara den världsledande snowboardtillverkaren med en produktion på 268 000 år 2005, vilket motsvarar en andel på 16 %. Den allra största delen av denna produktion rör OEM-verksamheten, medan 30 000 snowboardar såldes under Elans varumärke 2005. När det gäller skidor av märket Elan anges i utvecklingsplanen om en marknads- och märkesfokuserad penetrationsstrategi för varumärket Elan 2006–2010 att Elan har en världsmarknadsandel på 7,5 %, vilket innebär att Elan hamnar på sjundeplats räknat i marknadsandelar. I dokumentet betonas dock att företaget trodde att det kunde nå en plats bland de fem bäst säljande märkena på medellång sikt, och man förklarar att […].

(157) Eftersom vintersportavdelningen står för den absolut största delen av Elans intäkter och med tanke på att Elan som visades ovan har en stark ställning på marknaden, åtminstone inom vissa segment av vintersportverksamheten, borde kompenserande åtgärder särskilt ha vidtagits på detta område. Vid en granskning av de inslag som Slovenien angett som kompenserande åtgärder inom vintersportavdelningen var den enda avyttringen försäljningen av en andel på [17,5 %–20 %] av det kapital som Elan innehade i sitt samriskföretag för skiddistribution med partnern Dal Bello Sports (nedan kallat *Dal Bello*) i Förenta staterna. Elans avyttring skedde till följd av en avveckling av samriskföretaget för marknadsföring och distribution med Dal Bello i Nordamerika. Elan hävdar att avvecklingen av samarbetet ledde till en minskning av Elans försäljning i Kanada och Förenta staterna och betraktar detta som en ”kompenserande effekt”.

(158) För det första bör det noteras att försäljningen av andelarna i Dal Bello varken nämns i den långsiktiga planen 2008–2012 eller i återhämtningsplanen, och att försäljningen därför inte kan anses utgöra en ”integrerad del av omstruktureringen” enligt punkt 40 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. En närmare granskning av transaktionen avslöjar i själva verket att marknadsförings- och distributionssamarbetet avslutades på Dal Bellos

([35]) Skrivelse från Jadek & Pensa på Elans vägnar av den 2 december 2012.
([36]) Se ärende nr COMP/M.3765 – Amer Salomon, på: http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3765_20051012_20212_en.pdf
([37]) Se fotnot 36.

initiativ. Slovenien tillstod att ”Elans problem 2008 och Dal Bellos sökande efter en mer tillförlitlig partner på lång sikt gav upphov till diskussioner om avveckling av ett i övrigt framgångsrikt samarbete. Dessa diskussioner ledde till avtalet om avveckling av samriskföretaget av den 14 december 2009 …” Mot bakgrund av detta kan Elans avyttring redan av dessa skäl inte anses utgöra en kompenserande åtgärd.

(159) Den minskade försäljningen som ledde till en minskning av stödmottagarens marknadsandel kan under andra omständigheter visserligen anses utgöra en kompenserande åtgärd, men kommissionen konstaterar dessutom att transaktionen i det aktuella ärendet rörde detaljistmarknaden, vilken kommissionen redan tidigare hade ansett vara nationell ([38]), och att Elans skidförsäljning i alla händelser endast minskade på den nordamerikanska marknaden, inte på den eller de andra europeiska marknaderna. Detta kan följaktligen inte uppväga de snedvridningar av konkurrensen som skapats i EES-området. Dessutom var samriskföretaget aktivt inom marknadsföring och distribution av skidor, inte i själva tillverkningen. Elans kärnverksamhet är emellertid tillverkning av skidor och snowboardar. Endast avyttringar på en stödmottagares huvudsakliga marknad kan anses utgöra lämpliga kompenserande åtgärder.

(160) Slovenien har även hävdat att minskningen av antalet anställda som arbetar med skidtillverkning och minskningen av företagets marknadsföringsinvesteringar kan anses utgöra kompenserande åtgärder.

(161) Det framgår dock även av Elans långsiktiga plan och återhämtningsplan att dessa åtgärder måste betraktas som rena rationaliseringsåtgärder i syfte att minska kostnaderna och öka effektiviteten så att lönsamheten kunde återställas. Åtgärderna vidtogs inte för att minska Elans marknadsnärvaro eller kompensera för eventuella snedvridningar av konkurrensen till följd av det stöd som Elan mottagit.

(162) När det gäller den marina sektorn hävdar Slovenien att följande avyttringar hade en kompenserande effekt: År 2009 sålde Elan två företag som var verksamma inom uthyrning av lustjakter, Elan Yachting d.o.o. och Elan Marine Charter d.o.o. År 2010 såldes Elan Brod d.o.o., ett företag beläget i Kroatien som huvudsakligen var verksamt inom tillverkning av motorbåtar. Slovenien anser att dessa företag inte var strukturellt förlustbringande, att den uthyrningsverksamhet som bedrevs av Elan Yachting d.o.o. och Elan Marine Charter d.o.o. stödde Elans lustjakters marknadspenetration på Elans huvudsakliga marknader och att tillbakadragandet från motorbåtsmarknadssegmentet avsevärt minskade Elans marknadsnärvaro på fritids- och sportbåtsmarknaden.

(163) Kommissionen påminner om att det i punkt 40 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna anges att kompenserande åtgärder särskilt bör vidtas på marknader där företaget kommer att ha en betydande position på marknaden efter omstruktureringen. Vid bedömningen av de kompenserande åtgärderna anses sådana nedskrivningar och avvecklingar av förlustbringande verksamheter som ändå skulle vara nödvändiga för att återställa lönsamheten inte utgöra en kapacitetsminskning.

(164) Det är viktigt att tänka på att den marina verksamheten inte utgör Elans huvudsakliga verksamhet. Företaget genererar en avsevärt större andel av sin omsättning inom vintersportavdelningen. Enligt den inledande prognosen för 2011 förväntades den marina avdelningens totala omsättning endast nå [20 – 24] miljoner euro, jämfört med vintersportavdelningens [58 – 68] miljoner euro. Vintersportavdelningen mottog dessutom den större delen (5,924 miljoner euro) av kapitaltillskottet på 10 miljoner euro i Elan. Mot bakgrund av punkt 40 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna är det tveksamt om avyttringarna inom den marina avdelningen över huvud taget kunde anses utgöra lämpliga kompenserande åtgärder eftersom den marina verksamheten, vilket även beskrivs närmare nedan, inte utgör den marknad där företaget har sin mest betydande marknadsposition efter omstruktureringen.

(165) För att fullständigt värdera de argument som lagts fram av Slovenien har kommissionen emellertid granskat i vilken utsträckning Slovenien kan hävda att lämpliga kompenserande åtgärder vidtogs inom den marina verksamheten. Före omstruktureringen uppgick Elans högsta produktionskapacitet till [280 – 330] segelbåtar och [45–55] motorbåtar. Slovenien föreslår ingen speciell definition av de marknader för marina produkter eller

([38]) Se fotnot 36.

geografiska marknader där företagets relativa betydelse skulle kunna mätas. I sina skrivelser talar Slovenien om Elans minskade närvaro inom ”fritids- och sportbåtsmarknaden”, samtidigt som man hänvisar till tillbakadragandet från ”motorbåtsmarknadssegmentet”.

(166) Analysen av tillgängliga dokument, inklusive strategiska dokument som Elan själv har utarbetat och där konkurrenspositionen för Elans marina avdelning behandlas, ger ytterligare insikt i företagets relativa betydelse på den marina marknaden. I utvecklingsplanen för Elans marina avdelning 2006–2010 uppgav Elan att världsmarknaden för alla nya båtar uppgick till cirka 25 miljarder euro, varav 80 % var motordrivna båtar och 20 % segelbåtar. Samma proportioner gällde för Europa. Elan beskrev marknaden som ”ytterst fragmenterad” och beräknade att dess segelbåtsprogram hade cirka [0–5 %] av EU-marknaden och att andelen för dess motorbåtsprogram var << 1 %. I utvecklingsplanen påpekades emellertid att det fanns olika marknadssegment som kännetecknades av olika konkurrensvillkor, bland annat hinder för inträde. I Elans långsiktiga plan för Skimarkoncernen 2008–2012 från juni 2008 delades båtmarknaden upp efter båtlängd och man uppgav att konkurrensen var hårdast i småbåtssegmentet (30 fot), medan Elan tillverkade och sålde produkter i kategorin för medelstora båtar med längden 30–50 fot, och hade för avsikt att utveckla nya modeller […]. Det tydligaste uttalandet om Elans marknadsandel i det segment där företaget anser sig konkurrera görs i en presentation av Elans nuvarande majoritetsägare PDP, som uppger följande: ”År 2010 sålde Elan 122 båtar i segmentet för segelbåtar 32–60 fot (som utgör 20 % av den nautiska marknaden), och fick en marknadsandel på 5,2 %.” Det förefaller rimligt att använda kriterier som framdrivningstyp (segelbåt, motorbåt) och storlek som utgångspunkt för uppdelningen av marknaden. I avsaknad av argument som bevisar motsatsen kan kommissionen i detta beslut godta PDP:s bedömning att Elan hade en marknadsandel på > 5 % inom den fragmenterade segelbåtsmarknaden.

(167) På grundval av ovanstående dras slutsatsen att även om Elans avyttringar inom den marina avdelningen skulle kunna beaktas i kommissionens bedömning av stödets förenlighet borde eventuella kompenserande åtgärder inom den marina sektorn ha vidtagits inom tillverkningen av segelbåtar, som helt klart var den huvudsakliga verksamheten för Elans marina avdelning och där, såsom diskuterats, företaget hade en icke försumbar andel av den enligt Elan ”ytterst fragmenterade marknaden”. Sammantaget är avyttringen av uthyrningsverksamheten, som mest indirekt stödde Elans försäljning av lustjakter, och avyttringen av motorbåtstillverkningen, en sektor som Elan lämnade genom försäljningen av Elan Brod d.o.o., därför inte förenliga med punkt 40 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. När det gäller motorbåtar började Elan tillverka sådana båtar först 2002, och försökte utnyttja det anseende man vunnit inom segelbåtssektorn även vid tillverkningen av motorbåtarna. Försäljningen nådde dock en topp på 50 motorbåtar 2006 och 2007 och minskade därefter till [25–29] båtar 2008 och bara [7–9] båtar 2009.

(168) I Sloveniens skrivelser betonas även att Elans aktieägare och banker inte ansåg att de avyttrade verksamheterna utgjorde kärnverksamheter ([39]). Det bör också noteras att försäljningen av Elans dotterbolag inte var avsedd att uppväga eventuella snedvridningar av konkurrensen. Samtliga tre dotterbolag gick med förlust vid tidpunkten för försäljningen och även under åren före försäljningen. Slovenien informerade kommissionen om att det totala (kombinerade) nettoresultatet för Elan Yachting d.o.o. och Elan Marine Charter d.o.o uppgick till – 157 000 euro år 2007, – 100 000 år 2008 och – 57 000 euro år 2009. Även Elan Brod d.o.o noterade förluster under hela perioden, nämligen – 58 000 euro år 2006, – 436 000 euro år 2007, – 1 miljon euro 2008 och – 1,5 miljoner euro år 2009. Mot bakgrund av dessa siffror förefaller Sloveniens uttalande om att dessa företag inte var strukturellt förlustbringande vara ett rent egennyttigt påstående. Enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna ska, som påpekades ovan, sådana nedskrivningar och avvecklingar av förlustbringande verksamheter som ändå skulle vara nödvändiga för att återställa lönsamheten inte anses utgöra en kapacitetsminskning vid bedömningen av de kompenserande åtgärderna. De höga förluster som noterats av de tre avyttrade dotterbolagen inom den marina avdelningen och den allvarliga nedåtgående tendensen för Elan Brod d.o.o. visar emellertid att avyttringarna i alla händelser var nödvändiga för att återställa lönsamheten, vilket är ytterligare ett skäl till att dessa inte kan anses utgöra kompenserande åtgärder.

(169) Kommissionen drar därför slutsatsen att Elans avyttringar, personalnedskärningar och minskade marknadsföringsutgifter inte kan anses utgöra kompenserande åtgärder. Eftersom inga lämpliga kompenserande åtgärder vidtogs måste kommissionen, även med hänsyn till punkt 56 i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna, där det

([39]) Se Sloveniens skrivelse av den 10 oktober 2011, som innehöll ett brev från KAD där det påpekades att utförsäljningen av företag inom den marina avdelningen rörde verksamheter som inte anses utgöra kärnverksamheter, och en skrivelse från advokatbyrån Jadek & Pensa, som agerade på Elans vägnar, av den 26 april 2012, där det uppgavs att bankerna ställde en försäljning av icke-kärntillgångar i Kroatien som ett villkor för att ingå refinansieringsavtal.

anges att villkoren för att bevilja stöd i stödområden kan vara mindre strikta vad beträffar genomförandet av kompenserande åtgärder, dra slutsatsen att kravet i riktlinjerna inte är uppfyllt när det gäller behovet av att vidta lämpliga kompenserande åtgärder. Eftersom de villkor för förenligt omstruktureringsstöd som fastställs i riktlinjerna är kumulativa, räcker det att ett enda villkor inte är uppfyllt för att riktlinjerna inte ska kunna tillämpas. Kommissionen gör därför ingen vidare bedömning av om de andra villkoren är uppfyllda. Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att åtgärd 2 inte kan anses vara förenlig enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna.

5.3.2 **Förenlighet på andra grunder**

(170) Undantagen i artikel 107.2 i fördraget är inte tillämpliga i detta ärende eftersom åtgärden inte utgör stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, inte är avsedd att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser och inte har getts till näringslivet i vissa av de områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkats genom Tysklands delning.

(171) Ytterligare undantag anges i artikel 107.3 i fördraget.

(172) I artikel 107.3. a i fördraget anges att ”stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning” kan förklaras förenligt med den inre marknaden. Elan är beläget i en stödberättigad region enligt artikel 107.3 a i fördraget ([40]). Förenligheten av statligt stöd till stödområden regleras genom riktlinjerna för regionalstöd ([41]). Enligt dessa riktlinjer kan statligt stöd i princip endast beviljas företag som inte befinner sig i svårigheter. Elan befann sig emellertid i svårigheter vid tidpunkten för beviljandet av åtgärden (se skäl (74)). Åtgärd 2 kan därför inte anses utgöra förenligt regionalstöd.

(173) Mot bakgrund av ovanstående konstaterar kommissionen att stödet inte omfattas av det undantag som anges i artikel 107.3 a i fördraget.

(174) I artikel 107.3 b i fördraget anges att ”stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi” kan förklaras förenligt med den inre marknaden.

(175) Kommissionen konstaterar att stödet i fråga inte var avsett att främja genomförandet av ett viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse. Kommissionen har inte heller funnit belägg för att det var avsett att avhjälpa en allvarlig störning i den slovenska ekonomin.

(176) Mot bakgrund av ovanstående konstaterar kommissionen att stödet inte uppfyller det undantag som anges i artikel 107.3 b i fördraget.

(177) I artikel 107.3 d i fördraget anges att stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet kan förklaras förenligt med fördraget om sådant stöd inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Denna artikel är uppenbart inte tillämplig på detta ärende.

(178) I artikel 107.3 c i fördraget anges att statligt stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset, kan godkännas. Kommissionen har utarbetat flera riktlinjer och meddelanden där den förklarar hur den

([40]) Regionalstödkarta för Slovenien, godkänd av kommissionen den 13 september 2006 och offentliggjord i EUT C 256, 24.10.2006, s. 6.
([41]) EUT C 54, 4.3.2006, s. 13.

kommer att tillämpa undantaget i denna artikel. Med tanke på att åtgärderna i fråga beviljades till ett företag som befann sig i svårigheter bedömde kommissionen endast åtgärdens förenlighet enligt undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. Inga av de andra riktlinjerna eller meddelandena är tillämpliga på den aktuella åtgärden.

(179) Det bedömda stödet utgör därför oförenligt statligt stöd.

6. **ÅTERKRAV**

(180) Enligt fördraget och EU-domstolens fasta rättspraxis är kommissionen behörig att besluta att den berörda staten ska upphäva eller ändra stödet ([42]) om den finner att stödet är oförenligt med den inre marknaden. Domstolen har också konsekvent ansett att skyldigheten för staten att upphäva stöd som kommissionen anser vara oförenligt med den inre marknaden är utformat för att återställa den situation som rådde före stödet ([43]). Enligt domstolen är detta mål uppfyllt när mottagarna har återbetalat det rättsstridiga stödet och därigenom förlorar den fördel de åtnjöt på marknaden gentemot sina konkurrenter på marknaden så att den situation som förelåg före utbetalningen av stödet är återställd ([44]).

(181) Enligt rättspraxis fastställs i artikel 14 i förordningen om tillämpningsföreskrifter att om negativa beslut fattas i fall av olagligt stöd ska kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från stödmottagaren.

(182) Med tanke på att den berörda åtgärden måste betraktas som olagligt och oförenligt stöd, måste således stödbeloppet återbetalas för att återupprätta den situation som rådde på marknaden före beviljandet av stödet. Därför bör återbetalningen täcka perioden från den tidpunkt då stödmottagaren erhöll fördelen, dvs. när stödet ställdes till stödmottagarens förfogande, fram till den dag då återkravet verkställts och det stöd som är återbetalningspliktigt bör innefatta ränta fram till den dag då stödet faktiskt har återbetalats.

(183) Det kapitaltillskott som gjordes 2008 bör återbetalas i sin helhet eftersom besluten från samtliga fem enheter som deltog i transaktionen kan tillskrivas staten. Det sammanlagda beloppet för kapitaltillskottet var 10 miljoner euro, varav 5,924 miljoner euro tillfördes Elan Winter sport och 4,076 miljoner euro tillfördes Elan Marine. I juni 2010 slogs dessa två företag emellertid ihop med sitt moderbolag Elan. Det datum från vilket räntan på återbetalningsbeloppet bör beräknas är det datum då kapitalet faktiskt ställdes till stödmottagarens förfogande, det vill säga den 8 september 2008.

7. **SLUTSATS**

(184) De kapitaltillskott till förmån för Elan som beviljades i januari 2007 (åtgärd 1) inbegriper inte statligt stöd eftersom aktieägarna fattade sitt beslut enligt principen om en privat investerare i en marknadsekonomi.

(185) Det kapitaltillskott till förmån för Elan som beviljades i augusti 2008 (åtgärd 2) inbegriper statligt stöd. Det statliga stödet är inte förenligt med den inre marknaden. Det uppfyller inte villkoren i undsättnings- och omstruktureringsriktlinjerna. Villkoren i artikel 107.2 och 107.3 i fördraget är inte uppfyllda. Kapitaltillskottet på 10 miljoner euro bör därför återbetalas av Elan tillsammans med ränta på återbetalningsbeloppet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Kapitaltillskottet i januari 2007 utgör inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

([42]) Se dom av den 12 juli 1973 i mål C-70/72, kommissionen mot Tyskland, REG 1973, s. 813, punkt 13.
([43]) Se dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Spanien mot kommissionen, REG 1994 s. I-4103, punkt 75.
([44]) Se dom av den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen, REG 1999, s. I-30671 punkterna 64–65.

Artikel 2

Den statliga stödåtgärden till förmån för Elan i form av en kapitalökning på 10 miljoner euro 2008 genomfördes olagligen av Slovenien i strid mot artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och är oförenlig med den inre marknaden.

Artikel 3

1. Slovenien ska återkräva det stöd som avses i artikel 2 från stödmottagaren Elan.

2. På de belopp som ska återkrävas ska ränta tas ut från och med det datum då stödet ställdes till stödmottagarens förfogande (den 8 september 2008) och till dess att stödet är helt återbetalt.

3. Räntan ska beräknas som kapitaliserad ränta enligt kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ([45]).

4. Slovenien ska ställa in alla utestående utbetalningar av det stöd som avses i artikel 2, med verkan från den dag då detta beslut antas.

Artikel 4

1. Återkravet av det stöd som avses i artikel 2 ska genomföras omedelbart och effektivt.

2. Slovenien ska säkerställa att detta beslut genomförs inom fyra månader efter den dag då det har delgivits.

Artikel 5

1. Inom två månader efter den dag då detta beslut har delgivits ska Slovenien lämna följande uppgifter till kommissionen:

a) Det totala belopp (kapital och ränta) som ska återkrävas från stödmottagaren.

b) En detaljerad beskrivning av de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att rätta sig efter detta beslut.

c) Dokument som visar att stödmottagaren har anmodats att betala tillbaka stödet.

2. Slovenien ska hålla kommissionen underrättad om genomförandet av de nationella åtgärder som vidtagits för att genomföra detta beslut till dess att återkravet av det stöd som avses i artikel 1 har slutförts. Slovenien ska på kommissionens begäran omgående lämna uppgifter om de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att rätta sig efter detta beslut. Slovenien ska också lämna detaljerade uppgifter om de stödbelopp och räntebelopp som redan har återkrävts från stödmottagaren.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Republiken Slovenien.

Utfärdat i Bryssel den 19 september 2012.

På kommissionens vägnar
Joaquín ALMUNIA
Vice ordförande

([45]) EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.